IZHAJA VSAKO SOBOTO ZJUTRAJ, POSAMEZNA STEVILKA LIR 15, DIN 5, ZAOSTALE STEVILKE DVOJNO. CELOLETNA NAROČNINA LIR 700, POLLETNA LIR 360, TRIMESEČNA LIR 190. UREDNISTVO IN UPRAVA: TRST, UL. MONTECCHI 6-II — TELEF. 95-919 — DOPISI SE DOSTAVLJAJO UREDNISTVU. NEFRANKIRANA PISMA SE NE SPREJEMAJO, ROKOPISI SE NE VRAČAJO. - OGLASI: V ŠIROKOSTI ENEGA STOLPCA ZA VSAK MIL. L. 30. OGLASI SE PLAČAJO VNAPREJ. POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI, SPED. ABB. POST.

DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

V Mesecu demokratičnega tiska je naša dolžnost širiti resnico proti lažem ameriškega, vatikanskega in titovskega tiska.

Širimo in podpirajmo „l'Unità", „Delo" in „Il Lavoratore"!

Obnovljena izdaja leto II. štev 88. TRST SOBOTA, 26. AVGUSTA 1950. Cena 15 lir

BESNENJE VOJNOHUJSKAŠKIH RAZBOJNIKOV

Umor tov. Lahauta je zločin umirajočega reda

Pred osmimi dnevi je bil z ramom iz ulice zahrbtno umorjen predsednik Komunistične partije Belgije Julien Lahaut, proletarec — borec ter organizator belgijskega delavskega razreda v borbi proti nemškim okupatorjem in domačim izdajalcem. Bil je neupogljiv borec za pravice delovnega ljudstva, neustrašen in neizprosen nasprotnik fašizma, ki ga v Belgiji pripravljajo klerikalni monarhisti na čelu z Leopoldovo kliko imperialističnih hlapcev — dovčerajšnjih hitlerjevih pomagačev.

Oba zločinca, ki jih policija še doslej ni »mogla« izslediti, pripadata po vsej verjetnosti isti tajni leopoldistični banди, ki je izvedela bombni atentat na glavni sedež KP Belgije in kateri pripada tudi grof Di Los di Cornouse, ki je pred kratkim vrgel bombo v belgijski parlament. Prav ista zločinska tolpa je v ponedeljek poskusila umoriti še enega naprednega borca predsednika KP v Tongresu tov. Rasuna. Kljub popolnoma jasnim sledovom pa policija ni do danes storila ničesar, da bi prijela zločinske morilce in preprečila nadaljnje umore. Boji se pač, da bi ti sledovi pokazali pot do glavnih organizatorjev tega terorizma proti belgijskemu delavskemu razredu in njegovim organizacijam. Ti glavni krivci sede namreč na ministrskih stolih ter izvršujejo po bednih plačancih in fanatikih v svoji državi enoten načrt mednarodne vojnohujskaške reakcije proti silam miru in napredka.

V letošnjem poletju so se notranji ministri zahodnoevropskih držav, med njimi tudi Belgije, sestali na tajen posvet glede enotne borbe proti demokratičnemu gibanju. Na tem sestanku so se do podrobnosti dogovorili, kako je treba s propagando in nasiljem odvrniti delovne množice od komunističnih parti — organizatorjev borbe za mir in pravice delovnega ljudstva.

Ti »dogovori«, ki so v resnici le navodila ameriške tajne službe, se danes izvajajo v tej ali oni obliki v vseh kapitalističnih državah. V Italiji jih izvaja Scelbova policija s podtikanjem bomb v kinu in s sledečimi preiskavami na sedežih KPI, uprizarjanjem procesov proti partizanom ter podpiranjem obnavljajočega se fašizma in njegovih zločinov proti delovnim množicam. V Franciji je Jules Moch izdelal tel načrt provokacij proti demokratičnim organizacijam na podlagi ponarejenih listin, dočim fašist De Gaulle pripravlja državni udar. Truman uvaja diktaturo velikih monopolov, preganja dosledne demokrate in borce za mir. Povsod pa na vse načine ovirajo akcijo partizanov miru proti atomski bombi in trosijo milijarde za propagando in pripravo nove vojne.

Vse te provokacije dokazujejo le eno: vojni hujskači in mednarodna reakcija so ostali brez argumentov v odločilni bitki proti svetovnemu demokratičnemu gibanju, ki je v borbo za mir pritegnilo že ogromne sile naprednega človeštva in ki se mu dnevno pridružujejo novi milijoni. Netilcem vojne in njihovemu pomagaču — mednarodni reakciji preostaja pred to veličastno množico prepričanih pristašev miru le še poslednje sredstvo, ki je argument vseh političnih obupancev: terorizem.

Tovarišu Lahautu gre naš poslednji pozdrav ne le kot vrlemu voditelju belgijskega delovnega ljudstva in neustrašenemu borcu za mir, temveč še posebno kot eni prvih žrtev mednarodnih netilcev vojne. Ta atentat ni bil namenjen le njegovi osebi. Ti streli so bili namerjeni na vse napredno človeštvo, ki se odločno bori proti velezločinskim nakanam ameriških in drugih vojnih hujskačev. Zato se demokratične množice vseh dežel globoko klanjajo njegovi največji žrtvi ki jo je ta veliki sin belgijskega ljudstva poklonil na oltar miru. V srcih vseh poštenih ljudi bo trajno živel spomin na tega vzglednega heroja miru.

V petek popoldne sta dva leopoldistična zločinca ubila predsednika KP Belgije, tov Juliena Lahauta, velikega borca za demokracijo in mir belgijskega naroda. Vest je ogorčila ves demokratični svet. Belgijski delavci, ne oziraje se na strankarsko pripadnost, so kompaktno stavkali v protest proti temu zločinu.

Tudi v Trstu so delavci stavkali v ponedeljek od 10.30 do 11. in s tem izkazali čast belgijskemu delavskemu voditelju

V torek popoldne je bil v Seraingu, rodnemu mestecu tov. Lahauta veličastni pogreb, ki se ga je udeležilo preko 300.000 delavcev in demokratov, medtem ko so vse belgijske tovarne stavkale. Od povsod so prišli delavci da spremijo na zadnjo pot svojega velikega sina in da mu na grobu obljubijo, da bodo nadaljevali borbo za uresničenje idealov, za katere je daroval svoje življenje. Na pogrebu so bile prisotne številne inozemske delegacije.

Zgleda, da sta bila zločinca aretirana, a policija te vesti noče potrditi, ker bi najbrže postavila v nevarnost visoke leopoldistične kroge.

3. SEPTEMBRA

PROSLAVA bazovskih žrtev

Letos bo tržaško ljudstvo proslavilo 20. obletnico mučeništva štirih Bazovskih žrtev: Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča.

S predstavniki vseh demokratičnih organizacij se je pred časom sestavil Odbor za proslavo Bazovskih žrtev, ki si je prevzel nalogo, da skrbi za čim svečanejšo počastitev njihovega spomina.

Bazovski junaki so danes bolj kot kdaj koli prej blizu našega srca, ker se danes z vso ostrino bije prav borba za ideale, za katere so darovali svoja življenja. Borba za mir, svobodo, bratstvo med narodi ter proti fašizmu je bila njihova življenjska pot, ista borba je danes življenjska pot stotin milijonov ljudi in našega slovenskega ter italijanskega demokratičnega ljudstva Manifestacija v Bazovici bo prav izredno važnega pomena.

Odbor za proslavo Bazovskih žrtev javlja, da organizira proslavo Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča dne 3. septembra t. l. Zjutraj bo iz Bazovice krenila na kraj mučeništva povorka z venci. Nato bosta dva tovariša govorila. Popoldne pa bo v vasi velika množična proslava, na kateri bodo nastopili številni pevski zbori in godbe. Govorila bosta tovariša Marković in Jaksetich. Ves dan bodo partizani opravljali pri spomeniku štirih častno stražo.

Mesec demokratičnega tiska je manifestacija borbe za mir

Terenske organizacije se pripravljajo na tekmovanje - Razni natečaji z nagradami - Prva veselica demokratičnega tiska bo jutri v Podlonjerju

Odbor za mesec demokratičnega tiska je izdal naslednji poziv prebivalstvu:

Od 1. do 30. septembra bo «Mesec demokratičnega tiska», ki poteka v času, ko postaja vedno ostrejša borba vseh ljudi dobre volje za Mir, Svobodo in Delo.

DELAVCI IN DEMOKRATI,

Siriti moramo resnico, da vsilimo mir! Širjenje resnice pa pomeni, da mora v vsako hišo demokratični list, pomeni podpirati demokratični tisk.

Odgovorimo tako onim, ki so že izzvali in vodijo kruto in krvavo vojno, in pobijajo na tisoče nedolžnih človeških bitij, da bi zadušili željo po svobodi, ki jo ima narod v nasprotju z interesi omejenih vojnohujskaških krogov, kateri skušajo razširiti spopad, da bi iz krvoprelitja in bede iztisnili nove dobičke.

Odgovorimo tako onim, ki trosijo ljudstvu ukradene milijone za preplavo našega mesta z lepaki, ki sejejo sovraštvo in neslogo: odgovorimo tako ameriškemu tisku v slovenskem in italijanskem jeziku, ki skuša preprečiti s svojo «kampanjo laži» uveljavitev miroljubne želje našega prebivalstva.

SLOVENCI IN ITALIJANI,

Naj bo «Mesec» manifestacija solidarnosti z demokratičnim tiskom, prav posebno z «Unità», «Delom» in «Lavoratore»; naj bo duševna in gmotna pomoč borbi, ki jo ta tisk vodi v obrambo miru, demokratičnih svoboščin, naše industrije in našega gospodarstva, proti povišanju cen, proti vedno večji nevarnosti, da bi bil jutri Trst kot angloameriško oporišče uničen s svojimi prebivalci.

Naš tisk naj postane vedno močnejše orožje za dosego naših želja o mirni in delovni bodočnosti.

Vsakemu poštenemu branitelju Miru, Svobode in Dela izvod demokratičnega lista!

Vsak demokrat naj postane razširjevalec in podpornik demokratičnega tiska.

Naj živi «Mesec demokratičnega tiska», manifestacija prijateljev miru in resnice.

ODBOR ZA MESEC DEMOKRATIČNEGA TISKA

* * *

Dejansko se je torej «Mesec demokratičnega tiska» že začel. Po vseh mestnih sekcijah KP, krožkih, demokratičnih organizacijah se je začelo intenzivno delo, ki mora privesti do vidnih rezultatov za širjenje resnice med tržaškim ljudstvom, ki je izpostavljeno pritisku velikih propagandnih sredstev ameriške, vatikanske in titovske propagande. Vsaka sekcija, vsak krožek in vsaka demokratična organizacija je pripravila svoj načrt za širjenje in podporo našemu tisku. Naši pridni tovariši pripravljajo številne veselice, delajo načrte za podrobno širjenje listov in knjig, za zboljšanje stenčasov, itd.

Prav zaradi tega je Odbor za «Mesev» napovedal več natečajev, ki bodo najboljša prilika, da se pridni, marljivi tovariši in tovarišice izkažejo.

Odbor za mesec demokratičnega tiska je napovedal nagradno tekmovanje med mladinskimi sekcijami in posameznimi mladinci za širjenje «Dela», «Lavoratore» in «Unità». Mladinski sekciji, ki bo v tem mesecu razprodala najvišje) število izvodov omenjenih treh listov, bo dodeljena nagrada 4000 lir. Najboljšemu raznašalcu treh listov pa nagrada 1500 lir. Drugemu najboljšemu raznašalcu 1000 lir. Mladinski sekciji, ki bo prodala najvišje število «Pattuglie», bo dodeljena nagrada v znesku 4000 lir. Najboljšemu raznašalcu 1500 lir in drugemu najboljšemu raznašalcu 1000 lir. Nagrade bo razdelila posebna komisija, ki jo bo sestavil Odbor za Mesec demokratičnega tiska.

Natečaj za stenčase ima naslednja pravila:

1. Odbor za Mesec demokratičnega tiska napoveduje natečaj med stenčasi demokratičnih organizacij; 2. vsebinsko bodo morali stenčasi obravnavati Mir in demokratični tisk; 3. imajo pravico tekmovati terenski stenčasi in stenčasi višjih organov; 4. vsaka organizacija bo imela pravico razstaviti izven tekmovanja druge stenčase, ki bi bili vsebinsko in oblikovno dobri in ki jih je organizacija pred časom sestavila; 5. ni nobene omejitve v izbiri materiala za tehnično izpopolnitev stenčasov (za papir, platno, lepenko, barve, itd.); 6. bodo razstavljeni tudi oni stenčasi, ki se oddaljujejo od klasičnega tipa stenčasa, bodo pa izven tekmovanja; 7. trije najboljši stenčasi bodo nagrajeni s knjigami, nagrade bodo razdeljene zmagovalcem na veliki zaključni veselici Meseca, ki bo v prvih mesecih oktobra; 8, organizacija, ki se bo udeležila natečaja, bo morala imeti skrb, da se bo na stenčasu moglo razbrati čigav je; 9. razstava se bo otvorila v P. D. «Tomažič» ob 10. dne 24. septembra 1950, tekmovalci naj pošljejo svoja dela na PD Tomažič v ul. Leo 7 do vključno 21. septembra; 10. razsodišče bo sestavljeno iz petih tovarišev Odbora za Mesec demokratičnega tiska, ki bo v nagrajevanju upošteval prejšnjo aktivnost razstavljenih stenčasov; 11. ob zaključku razstave bodo morali razstavljalci v teku enega tedna prit po stenčase, po tem roku odbor ne bo jamčil za morebitne poškodbe ali zgube.

* * *

Jutri, v nedeljo 27. avgusta se bo uradno začel Mesec demokratičnega tiska z ljudsko veselico v PD «Zvezda» v Podlonjerju. Veselica se bo začela ob 15. uri in ima na sporedu pester kulturni program, po katerem bosta govorila tovariša Amleto BASSI in Karel SISKOVIC - Mitko. Zvečer se bo veselica nadaljevala s prosto zabavo in plesom.

Naj bo «Mesec demokratičnega tiska» velika manifestacija solidarnosti tržaškega ljudstva okrog svojega tiska, ki širi resnico in se vztrajno bori za mir, svobodo in delo.

Togliatti se je ponesrečil

IVREA — V torek popoldne je postal tov. Togliatti žrtev lažje avtomobilske nesreče. Njegovo zdravstveno stanje je dobro in je že prišel iz bolnice. Tov. Togliattiju naj prispe naša želja po naglem okrevanju in za čimprejšnjo vrnitev na bojni položaj.

Andrej Ždanov

31. avgusta 1948. je po težki bolezni umrl veliki in slavni boljševiški voditelj, tov. Andrej Ždanov. Njegova smrt je pahnila v globoko žalost ves demokratični pokret v svetu.

V teh hudih časih težke borbe proti imperialističnemu bloku, ki je že prešel iz faze hladne vojne v fazo razbojniških napadov na svobodo, mir in neodvisnost narodov, se Ždanova spominjamo in se iz njegovih dialektičnih analiz svetovnega položaja učimo ter iz njegove zapuščine črpamo novo moč za nadaljevanje dosledne borbe proti sovražnikom demokracije, miru in socializma.

Bolj kot kdaj koli prej se je danes dokazala pravilna globoka analiza mednarodnega položaja, ki jo je podal v svojem znamenitem referatu na ustanovnem zasedanju Informacijskega urada. Ta referat je odločno določil linijo borbe med demokratičnim in protidemokratičnim blokom in nas je opozoril, da se ta borba mora nujno poostriti s postopnim utrjevanjem socialistične fronte. Ta referat nam je tudi pokazal potrebo po marksistični analizi položaja ob vsakem trenutku in po objektivnem presojanju razmerja med borečimi se silami.

Tovarišu Ždanovu se poleg tega mora ves demokratični pokret zahvaliti za veliki doprinos, ki ga je dal v razkrinkanju zločinske titofašistične tolpe in v dalekovidni marksistično-leninistični analizi poti, ki jo bo ta klika prehodila, potem ko je zapustila socialistična načela. Tako nam je tov. Ždanov konkretno dokazal, kako moramo biti budni v času, ko se v svetu poostruje razredna borba.

Ob drugi obletnici Ždanove smrti se vsi demokrati in komunisti klanjajo njegovemu spominu, se mu zahvaljujejo za veliki doprinos v ideološki in politični borbi proti imperializmu in mu zagotavljajo, da bodo stalno sledili njegovim naukom, ki so nauki doslednega sina Oktobrske revolucije, nesmrtnega Lenina in velikega Stalina.

JUTRI V DŠZ

Proslavi Frausina in Lahauta

24. avgusta 1944. so nacisti aretirali velikega komunističnega in demokratičnega voditelja, tov. Luigija Frausina, ki so ga po zvermskem mučenju ubili. Naše ljudstvo se dobro spominja tega svojega sina, ki je skupno s Kolaricem, Fakinom in Gigantijem toliko prispeval k naši borbi za osvoboditev in ki so ga zločinci ovadili nacistom, da bi nato imeli proste roke v našem mestu in naši pokrajini.

Spomin tovariša Frausina je v četrtek zvečer proslavil v Miljah tov. Leopoldo Gasparini in ga bo proslavil tov. Vittorio Vidali jutri, v nedeljo ob 10. uri v dvorani DSZ v ul. Conti 11.

Skupno s tovarišem Frausinom bo tov. Tominez proslavil tudi spomin velikega belgijskega delavskega voditelja, Juliena Lahauta, ki so ga leopol-fašisti ubili, da bi zadušili glas miru, svobode in demokracije. Tako bosta skupno proslavljena belgijski komunist, ki so ga umorili novi fašisti, in tržaški komunist, ki je postal žrtev nacizma in titovskih zločincev.

ATENE — Venizelos je v ponedeljek sestavil vlado, ki šteje 7 ministrov. Ta vlada naj bi bila po ameriških načrtih predhodnica vojaške diktature generala Papagosa.

«Odmor» britanskega namestnika zunanjih zadev Daviesa v Jugoslaviji

TITO ZAHTEVA ANGLO-AMERIŠKO POMOČ ZA OSTVARITEV SREDOZEMSKEGA PAKTA

Titov poslanik v Londonu Brilej je zahteval od britanske vlade posredovanje za odpravo sporov med Beogradom, Rimom in Atenami - Zato je Davies potoval v Rim, Atene in Beograd - Posledica teh razgovorov bo popolna prepustitev cone B Titu - **Srditi partizanski boji v Bosni**

Dne 18. t. m. je titovska agencija «Tanjug» poročala, da je prispel v Beograd namestnik britanskega zunanjega ministra, Ernest Davies. Isto poročilo pravi, da «bo Davies ostal nekaj dni v Jugoslaviji na odmoru».

Znano je, da se je pred tedni Davies odpravil iz Londona na «odmorne obiske» v sredozemske dežele. Na poti iz Londona v Atene se je pomudil v Rimu. V Atenah je imel razgovore z uradnimi krogi monarhofašistične vlade in je pred svojim odhodom iz Aten v Beograd izjavil, da ni nobenih resnih ovir za zbližanje Jugoslavije in Grčije ter za vzpostavitev rednih diplomatskih odnosov med obema deželama.

Rezultati Daviesovega «odmora» v Jugoslaviji so takoj postali vidni. V svojih pogovorih s Kardeljem je Davies postavil vprašanje odnosov med Atenami in Beogradom. To nam dokazuje, da imajo rimski, atenski in beograjski obiski Daviesa zelo konkreten cilj: čimprej odpraviti vsa sporna vprašanja med Beogradom in Rimom na eni strani, in Beogradom ter Atenami na drugi strani, kar je nujno potrebno za ameriške imperialiste, ki skušajo v tem zadnjem času mrzlično pospešiti vse priprave za napad na miroljubne narode. Davies se je kot «romar» podal v te tri prestolnice, da konkretno postavi temelje sredozemskemu vojnohujskaškemu paktu, v katerem bi moral Tito igrati zelo vidno in celo vodilno vlogo, ker je po ameriških in angleških računih njihov najsigurnejši agent. Zato se bodo morali tudi italijanski in grški interesi v veliki meri podrediti zahtevam titofašizma.

Britanski krogi so uradno potrdili važnost Daviesove misije v Beogradu. Po teh krogih ima Davies nalogo, da posluša in po možnosti uresniči Titove zahteve. Tito se namreč zaveda velike važnosti svoje vloge v imperialističnih načrtih in zato zahteva «takojšnjo in konkretno pomoč s strani zapada». Prav tako je sam Tito zahteval britansko posredovanje za zbližanje med Atenami in Beogradom in za odpravo sporov med obema vladama. Istočasno pa je Tito preko svojega predstavnika v Londonu, Brileja zahteval odpravo sporov med Rimom in Beogradom in zbližanje z De Gasperijem.

Brilej je v svojih zahtevah, naslovljenih britanski vladi preko ministra Youngerja, postavil vprašanje važnosti jugoslovanskega doprinosa v borbi proti «Kominformu», vprašanje gospodarske, politične in vojaške pomoči ter vprašanje pomoči zapada za zbližanje z Rimom in Atenami.

Davies je torej prišel na «odmor» v Jugoslavijo na izrecno zahtevo Tita.

Toda kaj bo Tito hotel za odpravo sporov z Italijo in Grčijo? Glede Grčije so bile prav za prav sporne točke že odpravljene. Najbrže Tito vztraja, da bi bila grška vlada njemu po godu. V pogledu Italije pa Tito zahteva dokončno ureditev tržaškega vprašanja v smislu «obstoječega stanja», kar pomenja žrtvovanje interesov tukajšnjega prebivalstva, ki je tako izpostavljeno poostrenemu pritisku titovske bande v coni B in anglo-ameriške okupacijske oblasti v coni A.

Obisk Daviesa v Beogradu je torej poglavitnega pomena za imperialiste, v imenu katerih je Spotford dejal v Londonu, da se morajo opustiti vsi načrti za zboljšanje življenskih pogojev delovnega ljudstva ter da je treba s pospešenim tempom usmeriti vso industrijo v vojno proizvodnjo. Os Beograd — Atene in Beograd — Rim je za imperialiste izredne važnosti za uresničenje napadalnih načrtov na Bližnjem zhodu in na Balkanu. V teh napadalnih načrtih pa je Tito njihov najvažnejši «a tous».

Ta oboroževalna in vojnohujskaška politika nujno vodi v bedo in pomanjkanje. Povišanja cen so najboljši dokaz temu. Za Jugoslavijo pa je ta politika katastrofalna. Tito je privedel delovno ljudstvo Jugoslavije v najhujšo bedo. Zaradi tega skuša s policijo zatreti vsak znak odpora jugoslovanskih narodov. Toda stanje je postalo tako slabo, da so se delavci in kmetje Jugoslavije začeli z orožjem upirati neznosnemu titovskemu izkoriščanju. Iz Bosne prihajajo vesti, da se prebivalci celih vasi podajajo v partizane, da vodijo borbo proti titofašističnemu režimu. Pri Karlovcu so titovci obsodili na smrt 12 kmetov, ki so se udeležili «upora» proti krajevni policiji. Prav tako so titovci aretirali na stotine kmetov bosanskih vasi in v Glini blizu Zagreba. Te vesti nam dokazujejo, da jugoslovanski narodi ne bodo postali sokrivci zločinskih imperialističnih in Titovih načrtov za napad na mir v svetu.

OZN mora prisiliti ameriške napadalce na takojšnji umik s kitajskega ozemlja

Nota kitajske vlade OZN - Kitajska ljudska vojska bo kljub ameriški intervenciji v kratkem osvobodila Formozo - Preplah ameriških okupatorjev zaradi premikov korejske ljudske vojske

PEKING — Po brzojavki, ki jo je pred dnevi zunanji minister Kitajske naslovil OZN je v četrtek kitajska vlada poslala generalnemu tajniku OZN, Lieu in sedanjemu predsedniku VS, Maliku noto, v kateri postavlja v odločnem tonu vprašanje Formoze in ameriškega napada v Aziji. Nota ugotavlja, da so ZDA kršile suverenost kitajskega ozemlja, ker skušajo onemogočiti kitajskim četam osvoboditev Formoze in ostalega še neosvobojenega ozemlja. Prav tako so ZDA kršile mednarodne obveznosti v Kairu in Potsdamu.

Kitajska vlada zato obvešča OZN, da ne bo več dopuščala tega neizzvanega napada proti ozemlju L. R. Kitajske in da bo Formoza z ostalim ozemljem v kratkem osvobojena. Predlaga, naj OZN v obrambo svojih načel obsodi razbojniški napad ZDA proti Kitajski in naj prisili ameriške čete na umik.

Prav tako je vlada Kvantunga obvestila, da so angleške čete v Hong Kongu že petkrat prekršile suverenost kitajskega ozemlja.

Na korejskih frontah se Amerikanci zelo razburjajo, ker so pričakovali težek napad proti Taeguju in kar nenadoma je iz te fronte izginilo kar pet korejskih divizij, o katerih ameriško poveljstvo ne ve več nišesar. Že pretekli teden se je nekaj takega zgodilo, ko so štiri korejske divizije napadle pri Waegvanu in so po štiriindvajsetih urah izginile ter se pojavile na drugem koncu. To pričakovanje in ti nenadni pokreti korejskih čet so začeli skrbeti okupatorsko poveljstvo.

Iz ameriških virov pa poročajo, da je 6. korejska divizija z edinicami sedme začela korakati v treh kolonah proti Masanu. So v teku ostri boji, v katerih imajo ameriški okupatorji težke izgube. Od 2. do 12. avgusta so Amerikanci na tem področju imeli 5000 mrtvih in ranjenih in 2000 je bilo ujetih.

Tudi v tem tednu ni prišlo na VS do konkretnih zaključkov zaradi obstrukcionizma ameriškega delegata in ameriških satelitov. Pomembna je brzojavka, ki jo je zunanji minister Kitajske naslovil generalnemu tajniku OZN, Lieu in začasnemu predsedniku VS, Maliku. V svoji brzojavki razkrinkuje Cu En Lai napadalno politiko ZDA na Daljnem vzhodu, napad na korejski narod, na Formozo in obstrukcionizem v VS. Cu En Lai je protestiral prav tako proti ameriški politiki, ki ne dovoljuje vstop v VS predstavnikom 450 milijonov Kitajcev. Prav tako je kitajski zunanji minister zahteval takojšnji umik ameriških čet iz Koreje, Formoze in takojšnje prenehanje barbarskih zračnih napadov proti korejskemu prebivalstvu.

V ponedeljek je bila privatna seja VS. Tudi na tej seji ni prišlo do konkretnih zaključkov zaradi trdovratnega stališča ameriškega delegata, ki noče mirne rešitve spora v Koreji. Na torkovi javni seji pa je sovjetski delegat Malik ostro obsodil ameriško obstrukcionistično politiko in ožigosal ameriško vlado kot vlado, ki pripravlja nove vojne spopade v svetu. Včeraj zvečer je bila nova seja VS. O njej ne moremo podrobno poročati, ker naš list je izšel pred njenim zaključkom.

Komisija Domovinske fronte Koreje je te dni objavila seznam zločinov, ki so jih zagrešili od začetka konflikta ameriški okupatorji in njihovi korejski sateliti. V svojih zračnih napadih so predvsem zadeli civilne objekte in mirno prebivalstvo, za kar bodo grivci — pravi poročilo — odgovarjali pred ljudskimi sodišči.

Danes se odpre tržaški velesejm

Danes popoldne ob 17.30 bo uradno otvorjen Tržaški vzorčni velesejem. V imenu ZVU bo odprl razstavo komandant zasedbenih čet britansko-ameriškega področja STO gospod general Airey. Poleg predstavnikov velesejemske ustanove so k otvoritvi povabljeni tudi zastopniki civilnih in vojaških oblasti, gospodarskih ustanov in tiska. K otvoritvi ima dostop tudi občinstvo.

Pred končnim polomom so vsa sredstva upravičena

Kapitalisti, ki se zavedajo, da so zašli v slepo ulico, ter da se bliža neslavni konec njihovega krutega režima, mobilizirajo v tem zadnjem času vse svoje rezerve v obupnem poskusu, da bi zlomili rastočo silo narodov, ki se bore proti izkoriščanju in bedi, za novo družbo, kjer naj bi vladali blagostanje, mir in napredek.

Zaradi grozeče poostritve splošne krize, ki ji ne morejo več odpomoči, se kapitalisti koalizirajo v svetovno fronto, se hlapčevsko in klečeplazno vdinjajo ukazovalnim ukrepom najmočnejše skupine, ameriškega kapitalizma in dokazujejo, da so pripravljeni uporabljati vsa sredstva, da bi pahnili človeštvo v atomsko vojno za ohranitev svojih pozicij in za ponovno vzpostavitev kapitalizma v onih deželah, kjer ga srečni ljudje že začenjajo pozabljati.

Ta njihova akcija je noroglava, ker so popolnoma osamljeni in ker postajajo sile napredka, dela in miru iz dneva v dan močnejše in ker te sile so mnogo bolj kompaktne in organizirane od vojnohujskaških imperialistov.

Zaradi tega skušajo kapitalisti v tem trenutku splošne poostritve mednarodnega položaja razbiti vrste mogočne miroljubne fronte in prav posebno pa njen predstražni oddelek, delavski razred.

Tržaški delavski razred je občutil to politiko že takoj po zaključenih vojnih operacijah zaradi zamotanega in težkega političnega položaja, v katerem se je znašel. Proti našemu delavskemu razredu so se strnile vse reakcionarne sile, da bi zlomile njegov odpor, ga izbrisale kot aktivno silo v mednarodni in krajevni protiimperialistični fronti.

Toda kljub protidemokratičnim in policijskim ukrepom ZVU, kljub razbijaškim sindikalnim organizacijam in težkim akcijam delodajalcev, ki so našli v teh pogojih občutljivo podporo za svoje napade in protinapade, se je naš delavski razred v sklopu Enotnih sindikatov in kljub dejstvu, da je v primeri z ostalimi kapitalističnimi deželami v večji meri razcepljen, boril in se vztrajno bori, zaslužujoč si priznanje mednarodnega delavskega pokreta.

Na našem področju sta si razbijaško delovanje razdelili razbijaški skupini Delavske zbornice in takozvanih «razrednih sindikatov», ki sta verni agenturi imperialistov.

Obe agenturi se pred delavskim razredom predstavljata pod različnimi gesli in delovnimi metodami, ker imata nalogo zadeti različna delavska področja. Toda cilj je eden in isti: razbijati, dezorientirati, pasivizirati delavce.

Delavska zbornica, ki temelji na italijanskem šovinizmu, skuša zvabiti italijanske delavce na teren sodelovanja s kapitalizmom in ZVU ter zapuščanja razredne borbe.

Titofašisti pa skušajo pridobiti ekstremistične delavce z razkazovanjem demagoških programov, s takozvano «revolucionarnostjo», s podkupovanjem ter, slovenske delavce, z nacionalizmom.

Ker postaja kapitalistični pritisk s pospešenimi pripravami za novo vojno vedno ostrejši in ker kapitalisti skušajo zvaliti vse stroške za oboroževanje na ramena delavcev in se zato do skrajnosti zoperstavljajo vsaki upravičeni in celo neznatni delavski zahtevi (glej n. pr. vprašanje mezdne revalvacije), mora delavski razred strniti svoje vrste, utrditi svoje borbene sposobnosti in svojo enotno sindikalno organizacijo.

Zato je borba proti razbijačem proti razbijačem vsake barve. Prav posebno pa morajo slovenski delavci poostriti svojo budnost proti titofašističnim aktivistom, ki se z bolj ali manj naivnimi argumenti skušajo preriti v njihove vrste, da bi potem širili nezaupanje in dezorientacijo ter skušali pridobivati simpatizerje za fantomski sindikat špijona Bortola Petronija.

EMILIO SEMILLI

PREKO 81.000 PODPISOV V TRSTU

Kongres miru bo novembra v Londonu

Po vsem svetu se z velikim navdušenjem nadaljuje kampanja za nabiranje podpisov proti atomskemu orožju. Kitajski odbor partizanov miru je te dni objavil vest, da so na Kitajskem nabrali že preko 50 milijonov podpisov in da se akcija nadaljuje s pospešenim tempom.

Tudi v Trstu so se ena za drugo začele številke nabranih podpisov zvrščati. Pred petimi dnevi je tržaški odbor partizanov miru sporočil, da je bilo nabranih 79.000 podpisov. Te dni so naši pridni člani odborov miru nabrali še mnogo drugih podpisov, tako da je že okrog 81.000 podpisov.

Slovenske vasi prednjačijo v tej veličastni kampanji. V Sv. Barbari je podpisalo stockholmsko resolucijo 99,8 odst. prebivalstva, na Daziu 98 odst., v Riemanjih 94 odst., na Kolonkovcu 91 odst., v Lonjerju in na Katinari 90 odst. Tudi ostale vasi so se pridno izkazale. V mestu je sekcija Sv. Jakoba nabrala preko 8100 podpisov, sekcija Tomažič preko 6000, sekcija mestnega centra okrog 5500. Skedenj preko 4000, Stara mitnica 3500, Pončana 2800, Magdalena 2150, Skoljet 2100, itd. Uspešno nadaljuje svoje delo pridna partizanka miru Loretta Sapienza, ki je nabrala 3300 podpisov, Marija Janežič 1320, Guido Gerolini 840 in še mnogi drugi.

Tudi mladina se pridno izkazuje pri nabiranju podpisov. Mladinci sekcije Rinaldi so nabrali 1760 podpisov, svetoanski mladinci pa 1098, na Kolonkovcu 633 in pri Sv. Ivanu 620.

Vsekakor nam te številke dopovedujejo, kako čuti naše ljudstvo vprašanje miru in kako se protivi imperialističnim poskusom za sprožitev novega svetovnega spopada. Z naraščanjem podpisov in uspehov tržaških partizanov miru, narašča tudi bes vojnih hujskačev, ki skušajo na vsak način odvrniti prebivalce od te človečanske akcije Med temi prednjačijo titofašisti, ki skušajo odvrniti ljudi od podpisa pod stokholmsko resolucijo, trdeč da je to «krinka sovjetskega imperializma». Prav isto pravijo demokristjani in ostali reakcionarji, ki se boje stockholmske resolucije in njenega odmeva po svetu. Naši ljudje pa odgovarjajo na fašistična natolcevanja titovcev in na njihov nemogli protidemokratični ter protikomunistični bes z novimi podpisi za mir in proti atomskemu orožju.

Te dni je v Pragi zasedal Svetovni odbor partizanov miru, ki je med drugim odločil, da bo od 13. do 19. novembra t. l. v Londonu svetovni kongres miru. Med drugim je odbor sklenil, da bo treba akcijo proti atomskemu orožju razširiti z akcijo za prepoved vsega smrtonosnega orožja.

Zahodno Nemčijo oborožujejo

BONN — Ameriški gauleiter v Zapadni Nemčiji, Adenauer je v sredo imel tiskovno konferenco, v kateri je postavil «zaveznike» pred zahtevo po ustanovitvi močne policijske sile, ki naj bi bila oborožena s tanki in topovi ter naj bi imela nalogo «braniti Nemčijo pred napadi z Vzhoda», kar pomeni, da bi morala biti provokatorska sila proti Demokratični republiki Nemčije. Acheson je prav tako na neki tiskovni konferenci izjavil, da morajo «zaveznikiz resno misliti na oborožitev Zapadne Nemčije.

ČLANOM DELAVSKIH ZADRUG!

Samo še do četrtka, 31. t. m. morete podpisati izjavo, da se strinjate s poviškom deleža od 100 na 500 lir. Zato pojdite takoj z osebno izkaznico in članska knjižico DZ v najbližjo prodajalno! Plačali boste lahko kasneje v obrokih ali pa z nakupnimi boni.

Z oboroževanjem in vojno skušajo odpraviti gospodarsko krizo

AMERIKA IZVAŽA V EVROPO KRIZO, BEDO IN BREZPOSELNOST

Kljub neprestanemu padanju proizvodnje rastejo dobički ameriških monopolov
Blazna oboroževalna tekma je poskus kapitalističnih dežel omiliti težko gospodarsko krizo - V ZDA 6 milijonov popolnoma in 12 milijonov delno brezposelnih

Marsikomu, ki ni poučen o pravih vzrokih naraščajoče vojne histerije vodilnih političnih krogov ZDA, se zdi morda čudno, da je vojna propaganda Trumanove vlade in priprave na novo vojno zavzela posebno od lanskega leta nadvse ostre in nevarne mere. Kot ima vsaka stvar svoj notranji razlog, tako moramo tudi vojnim pripravam ameriških imperialistov iskati pravi vzrok v ekonomski situaciji njihove države.

Za ves kapitalističen svet in v prvi vrsti za Združene države Amerike je bilo leto 1949 prvo leto nove gospodarske krize. V ZDA, glavni kapitalistični deželi, je industrijska proizvodnja padla v tem letu za 8,3 odst., s čimer je naenkrat padel povišek proizvodnje treh povojnih let, tako, da je proizvodnja ameriške industrije prišla zopet na raven iz leta 1946. V nasprotju s tem je proizvodnja sovjetske industrije v teh treh letih narasla za celih 85 odst.

Industrijska proizvodnja v nekaterih važnih panogah je padla še mnogo bolj. Tako je proizvodnja premoga padla v enem letu za 27,5 odst, jekla 12,2, tovornih avtomobilov 18, železniških vagonov 17,8 odst. Padla je tudi prodaja aluminijeve pločevine za 42,6 odst., svinca za 22 in železniški prevozi blaga za 15,9 odst.

Istočasno so se znižali dohodki farmerjev (poljedelcev) za 20,3 odstotke. Temu nasprotno pa je narasla brezposelnost za 80 odst., število konkurzov za 75 odst. in dolgovi potrošnikov 15,1 odst.

Posebno je bila prizadeta v lanskem letu ameriška industrija zaradi strahovitega padca izvoza nekaterih predmetov

Ta kriza kajpak ni le trenuten pojav, temveč se s pospešenim tempom razvija tudi v letošnjem letu. Samo v prvih treh mesecih 1950 je proizvodnja tovornih avtomobilov padla za ponovnih 11 odst. Prav tako pada vsa druga proizvodnja; gradnja tvornic in trgovinska delavnost sta padli za celih 22 odst. od začetka 1949 leta dalje. Stalno pada tudi prodaja v velikih magazinih, kjer se je za posamezne predmete znižala do 20 odst.

Ta gospodarska kriza je najtrše zadela delavski razred in male poljedelce, dočim so dobički velikih družb ostali nedotaknjeni, ali so se celo zvišali.

V prvem letu krize so veliki monopoli samo v ZDA s krizo zadušili 480 tisoč malih in srednjih gospodarskih podjetij. Dočim so male avtomobilske industrije tik pred polomom, je avtomobilski trust «General Motors» še povečal svoje dobičke. Na vsakega delavca je imelo to velepodjetje v letu 1947, 1.585 dolarjev čistega dobička, v naslednjem letu 2.250 dolarjev in lani 2.990 dolarjev čistega dobička.

Jasno je, da gre uspevanje teh velikih monopolov predvsem na račun delavskega razreda, ki obubožuje vedno bolj. V primeri z letom 1944 je narasla povprečna mezda delavca do lanskega leta za 19 odst., toda v istem času pa so se dvignile cene blagu za 35 odst.

Da bi odvrnili ali vsaj omilili pretečo gospodarsko krizo, so Amerikanci iznašli vse mogoče načine, kako bi to krizo «izvozili» v druge zavezniške države. Eden izmed načinov je bil Marshallov načrt, ki naj bi nudil od vojne prizadetim evropskim državam potrebno pomoč za ponoven dvig njihove proizvodnje, v resnici pa stremi edinole za omejitvijo konkurenčne industrije in za postopno podreditvijo gospodarstev teh dežel ameriškim monopolom.

O tem najbolje pričajo številke. 1949. leta, t. j. eno leto po uvedbi Marshallovega načrta je rudarska proizvodnja dosegla v Angliji 85 odst., v Holandiji pa 82 odst. v primeri z letom 1937; proizvodnja bombaža pa celo samo 55 odst. V industrijski proizvodnji nekatere države niso dosegle niti proizvodnje iz leta 1929; tako je dosegla Francija le 92 odst. in Belgija 94 odst. Temu nasproti pa je industrijska proizvodnja ZSSR prekoračila za celih 41 odst. najvišjo proizvodnjo pred vojno, t. j. iz leta 1940,; v zadnjem trimesečju lanskega leta pa jo je presegla celo za 53 odst.

Po dveh letih Marshallovega načrta se je finančno stanje prizadetih držav odločno poslabšalo. Potrojil se je zunanji dolg Francije, Anglije pa podvojil od leta 1947 do leta 1949; Zahodna Nemčija pa ima v inozemstvu že 30 milijard mark dolga. Po najskromnejših računih so evropske države dolžne ZDA najmanj 13 milijard dolarjev, če pa vštejemo še zasebne investicije pa 15 do 16 milijard dolarjev.

Poleg teh dolgov, ki so očitna posledica Marshallovega načrta, pa teži evropske države vedno hujše breme za vojaške izdatke, kateri znašajo letno 7 milijard dolarjev, ki pa še iz dneva v dan naraščajo.

V ZDA je število v industriji zaposlenih delavcev padlo od 17,4 milijonov v letu 1943 na 14,5 milijonov v letu 1946. Tega leta je bilo v Ameriki po uradnih podatkih že 2,3 milijone popolnoma brezposelnih, 5,4 milijone pa delno brezposelnih. Po podatkih sindikatov pa je bilo lani v Ameriki 6 milijonov popolnoma brezposelnih in okrog 12 milijonov le delno zaposlenih oseb. Pri tem so prizadeti predvsem starejši ljudje, družinski očetje in seveda tudi ženske; kajti veliki monopoli ne sprejemajo na delo delavcev, ki so prekoračili 35. odn. 40. leto starosti.

Tudi v ostalih kapitalističnih državah narašča brezposelnost v nevarnem tempu.

Drug način «reševanja» krize je blazna oboroževalna tekma, ki jo izvajajo hlapčevske vlade po direktivah ameriških vojnih hujskačev. V letošnjem letu je vlada ZDA odobrila preko 40 milijard dolarjev kreditov za lastno oboroževanje in za tako imenovano vojaško pomoč podrejenim državam (PAM) Kajpak tudi ta način ne bo popolnoma nič omilil gospodarske krize, temveč samo povečal dobičke velikim monopolistom, zlasti fabrikantom orožja, delavski razred pa bo spravil v še večjo bedo. To je tudi njihov namen; kajti deklasirana in od bede obupane ljudi je mnogo lažje poslati na bojišče za hrano topovom, kot pa delavce z urejenim gospodarskim stanjem in življenjem.

Sovražniki miru, imperialistični vojni hujskači so občutili, da predstavljajo sklepi stockholmskega zasedanja Stalnega odbora Svetovnega kongresa pristašev miru, resno oviro za ostvaritev njih zločinskih zamisli.

Na poti k socializmu - na poti k srečnemu življenju

Se pred kratkim hrabri borki za osvoboditev izpod stoletnega suženjskega jarma svoje domovine, danes pa pridni delavki za obnovitev in izgradnjo socializma, za boljše življenje svojega ljudstva.

Barbarski pokolji v Koreji po ukazu Mac Arthurja in Trumana

V treh tednih so Amerikanci in Sigmanreejevci ubili preko 12.000 korejskih prebivalcev - Krvave noči v vasici pri Taejonu - Zračni pirati na delu proti korejskemu prebivalstvu, bolnicam, šolam, stanovanjskim hišam

Pred dnevi so ameriška letala raztrosila na milijone letakov nad osvobojenim delom Koreje. Letaki oznanjajo, da se bodo v kratkem začele «zračne operacije» za uničenje desetih največjih korejskih mest severno od 38. vzporednika. V letakih naznačena mesta so: Pyongyang, Chongjin, Chinampo, Hungman, Songjin, Sariwon, Hamhung, Sinanju, Haeju in Seissin.

Te grožnje nam z vso jasnostjo povedo, kakšnih metod se morajo posluževati ameriški okupatorji, da bi skušali zlomiti odpor korejskega naroda, ki jim zadaja težke udarce in jih bo kmalu prisililo na evakuacijo. Težki udarci, velike izgube, ki jih čutijo tudi ameriške matere, kakor jih čutijo korejske in kakor so jih čutile naše za časa nacističnega divjanja, so Mac Arthurja in njegove koljače razbesnele. Ker ne morejo ničesar na vojaškem polju, kjer ne vedo drugega kot spravljati v svojo razbojniško malho poraz vrh poraza, se iz histeričnosti in sovraštva, besa in kriminala zatekajo k terorističnim dejanjem, ki nam oživljajo spomine na zverinske zločine nacistov.

Ameriški okupator misli, da bo strl junaški odpor in polet korejskega naroda z grozljivimi in dejanji; misli, da bo mogel premagati narod, ki se bori za svobodo in mir z bombami nad mesti in vasmi; misli, da bo ukrotil Korejce z ubijanjem tisočev in tisočev mirnih prebivalcev. Ali ni Trumana in Mac Arthurja prav nič naučila zgodovina? Ali ni naučila, da s takimi metodami je šel tudi Hitler nad sovjetske narode, nad Poljake, Cehe, Jugoslovane, Italijane in Francoze in da so prav te metode rodile oni zmagoslavni odpor, ki je priveđel junaško sovjetsko armado v sam brlog divje zveri?

Nepopisno je gorje, ki ga je že prizadejal in ga vsak dan prizadeva ameriški okupator korejskemu narodu. Za te zločine, ki so jih zagrešili sami ali s pomočjo svojih hlapcev, bodo morali odgovarjati pred zgodovino, kakor so odgovarjali Hitlerjevci.

Že takoj prve dni po ameriškem napadu na svobodo in neodvisnost korejskega naroda, se je ves demokratični svet vprašal, kje je 162 poslancev tako imenovanega južnokorejskega parlamenta. Kar nenadoma so ti poslanci po 25. juniju izginili. Celo Sigmanrijevi policijski organi so morali priznati, da so že pred napadom na Severno Korejo zaprli 25 novoizvoljenih poslancev. Na vprašanje mednarodne javnosti pa niso odgovorili. Jasno je, da so sigmanrijevci po ukazu ameriških gospodarjev ubili vse «nezaželeno izvoljene» poslance, ki niso bili komunisti, a želeli so si demokratični režim in združitev korejske zemlje.

Potrdilo o prvih množičnih zločinih proti civilnemu prebivalstvu je prišlo s strani policijskega načelnika Sigmanrijeve vlade, Kim Tai Soona, ki je v nekem poročilu izjavil, da je bilo na njegov ukaz postreljenih takoj prve dni 1200 civilistov zaradi «izdajstva». Ameriški in atlantski krogi niso nikoli demantirali te izjave. Od takrat pa niso več dopustili, da bi take vesti prišle v svet. Kljub temu zločini pridejo vedno na dan.

Pred izpraznitvijo Taejona so ameriški in Sigmanrijevi vojaki pod poveljstvom visokih ameriških oficirjev ubili v vasici Rang Wull 7000 moških in žena, otrok in starcev. Pokolj se je začel 4. julija, se nadaljeval 5. in 6. ko so ga prekinili. V teh treh dneh so ubili okrog 3000 političnih jetnikov, ki so jih streljali v tilnik in hrbet, potem, ko so jih nečloveško pretepli in zvozili kot klavno živino na ameriških kamionih. 17. julija so v isti vasi nadaljevali streljanja. Korejska ljudska vojska se je z naglico bližala in zato so ameriški koljači hiteli. Drugi del pokolja je trajal od jutra do polnoči. Ker niso imeli več časa, da bi streljali enega po enem, so začeli množično izstrebljati in celo metati žive v že vnaprej pripravljene skupne grobove. Ko so končali s političnimi jetniki, so šli po njihove družine in jih pra vtako postrelili.

V pristanišču Inchun so kar po cestah postrelili 800 civilov. Niso prav nič gledali, kdo je ali ni. Vsakega, ki so našli na cesti so ubili. 1000 jetnikov pa so pred izpraznitvijo mesta peljali na obalo, jim zvezali roke, jih umorili z bajoneti in nato zmetali v morje. «Operacije» je vodil neki ameriški inženir, ki ga je korejska ljudska vlada proglasila za vojnega zločinca. V Suwonu so korejske oblasti našle v nekem kamnolomu 260 teles. V mestu Phyontak pa so se Amerikanci in sigmanrijevci odlivali. Zbrali so veliko množico ljudi, ki z vojno nimajo prav nič kaj opraviti in začeli streljati v množico z mitraljezi ter metati ročne bombe. Ker je «delo bilo kljub temu prepočasno», so začeli streljati v množico s topovi. Umorili so tako 3130 ljudi. V Chochiwonu so postrelili 156 jetnikov.

Računa se, da so Amerikanci in sigmanrijevci že v prvih tednih vojaških operacij v Koreji, ubili preko 12.000 ljudi. A danes ta številka ne odgovarja več resnici, ker so jo zločinski okupatorji že daleč presegli. Vse ceste, koder hodijo ameriške edinice so prepolne civilnih trupel. Histerija in teror pred ljudstvom je že dosegel višek. Amerikanci vidijo v vsakem civilistu partizana in ga brez kakršnih koli «formalnosti» streljajo. V resnici so presegli celo Hitlerja.

Če se toliko boje ljudstva, če smatrajo vsakega civilista kot sovražnika in partizana, če se čutijo tako osamljeni, če se tako boje korejskega naroda, kako morajo trditi, da so prišli «braniti» svobodo Koreje? Ali ni morda to najboljši dokaz, da so ameriški vojaki tujci, okupatorji, zločinci, ki hočejo krateti drugemu narodu svobodo?

Toda poleg teh zločinov se ameriški okupatorji «odlikujejo» še z drugimi zločini: s terorističnimi zračnimi napadi. Ameriška letala ne bombardirajo objektov, marveč mirno prebivalstvo, delavske četrti, kosijo s svojimi mitraljezi kmete na poljih, otroke na cesti, rušijo bolnišnice, šole, stanovanjske hiše, itd. Samo v treh napadih so v Seulu ubili 1300 ljudi. Vsa mesta so podvržena takim kriminalnim napadom, ki jih v Evropi, žal, poznamo. Uničenje lepega, mirnega letoviščnega mesta Wonsam bo prešlo v zgodovino kot eden izmed največjih vojnih zločinov. Ameriški zlačni pirati so 13. julija uničili preko 1000 hiš in ubili 1249 ljudi. Zadeli so sanatorij in ubili 170 bolnikov. Naravnost s slastjo so uničili bolnišnico, šole in otroške vrtce.

In sedaj grozijo, da bodo popolnoma uničili deset severnokorejskih mest.

Kaj to pomeni? To pomeni, da korejskega ljudstva se ne da streti in da se z naglico bliža končni polom v Koreji. To nam dokazuje tudi 740.000 mladincev, ki so se po teh zverinskih napadih prostovoljno javili za boj proti okupatorju. Mac Arthur bo prejel v Koreji zasluženo kazen. Naroda, ki se bori za svobodo, ne more nihče streti.

SS-ovec ali ameriški vojak?

Ali vas gornja slika ne spominja na huda leta nacifašistične okupacije? Enake spomine bodo ameriški imperialisti pustili tudi med prebivalci Koreje.

«GOSPODAR» MAC ARTHUR IN NJEGOVI FILIPINSKI HLAPCI

Amerikanci pripravljajo vzdušje za ponovno vojaško zasedbo Filipinov

4. julij, obletnica «neovisnosti» Filipinov je šla mimo, ne da bi je kdo opazil. Obletnice niso pozabili samo v Washingtonu, marveč tudi v Manili, kjer se zadnje čase kvislinški ministrski predsednik, Quirino trudi na vse načine, da izpolni Trumanov ukaz o spremenitvi otočja v ameriško vojno oporišče za napad na miroljubne in svobodoželjne narode Vzhoda.

Mit o «neodvisnosti» Filipinov ji že pozabljen. Na tem otočju ukazujejo ameriški monopoli.. Sedaj pa se je temu pritisku pridružil še neposredni vojaški pritisk, ki ruši ostanke «radodarno podeljene svobode».

Položaj kvislinške vlade Quirina postaja iz dneva v dan slabši. Zaradi tega imperialisti pripravljajo intervencijo ameriških vojaških sil, ki naj bi imele nalogo «napraviti red». Nekatere izjave ameriških listov tik pred imperialističnim napadom na korejski narod nam razjasnjujejo Trumanove cilje. Napad, ki ga je deležna ta dežela, je del vsesplošnega ameriškega načrta za napad na Azijo. Ameriška revija «Newsweek» pravi, da so uradni krogi v Washingtonu zelo zaskrbljeni zaradi položaja na Filipinih in «da se mora takoj nekaj ukrenit». 24. junija je «Christian Science Monitor» pisal, da se morajo ZDA urno pobrigati in «zaustaviti katastrofo, ki se z veliko naglico bliža in lahko vsak čas izbruhne...»

Te izjave in ti pozivi imajo namen pripraviti teren za intervencijo ameriških vojaških sil. In to nam potrjujejo zadnje vesti iz Filipinov, ki govore o nepretrganem pošiljanju letal, tankov in topov vladi Quirina. Prispela je v Manilo tudi številna vojaška misija ZDA, ki ima nalogo prevzeti «skrb» za vodstvo operacij proti narodno Osvobodilnemu pokretu.

Zgodovina o podelitvi «neodvisnosti» Filipinom je zelo poučna.

4. julija 1946. so ZDA razbobnale po svetu, da so «podelile neodvisnost» Filipinom. S tem so si hotele ustvariti mit o svoji »demokraciji» in «svobodoljubnosti». Napravile so ta korak, ker so morale tudi računati na silovito osvobodilno gibanje po vsej Aziji. A dejansko ta «neodvisnost» je lažna. S tem ukrepom so ameriški imperialisti dejansko okrepili svoje nadzorstvo nad Filipini, ki so velikega strateškega in gospodarskega pomena. Aprila 1946. je filipinski kongres sprejel zakon o «svobodni trgovini» med obema deželama. Zakon velja 28 let. Temu zakonu je vlada Quirina prilagodila ustavo s členom, ki predvideva ameriškim državljanom enake pravice kot Filipincem za izkoriščanje filipinskih bogastev.

Še pred tem zakonom so se ameriški kapitalisti polastili ne samo vseh svojih predvojnih lastnin, marveč tudi bivših japonskih lastnin. Nov zakon je zagotovil ameriškim kapitalistom neomejene pravice. Navedli bomo samo en primer. 23. junija 1948. je Standard Oil Vacuum Company (Rockefellerjev trust) prejela v koncesijo za 25 let z možnostjo avtomatičnega podaljšanja roka za drugih 25 let 2.471.000 akrov zemlje, kjer so velikanska ležišča petroleja. Vsi največji rudniki so v ameriških rokah. S tem ameriški monopolisti obvladujejo vso zunanjo trgovino Filipinov. Uporabljajo dumping, da razbijejo vsako konkurenco v notranjosti, in odnašajo vse surovine. Filipini ne morejo uvažati blaga, ki ni ameriškega izvora. Vse najmanjše predmete morajo uvažati iz ZDA.

Iz vojaškega vidika je neodvisnost Filipinov še iluzornejša. S pogodbo «o vojaški pomoči», ki so jo ZDA vsilile, so ameriški imperialisti prejeli za dobo 99 let 21 strateških oporišč. Tik pred ameriškim napadom na Korejo, dne 15. junija so ZDA raztegnile to pogodbo s členom, ki priznava Amerikancem pravico zasesti vse one strateške točke, ki jim rabijo.

Filipini so po krivdi kvislinške vlade ameriška kolonija. Od 20 milijonov prebivalcev je preko 3 milijone brezposelnih. Prebivalstvo živi v neznosnih razmerah. Preko 51 odst. prebivalstva je nepismenega. Filipinski list «Manila Chronicle» je pisal, da nepismenost raste iz leta v leto. Obljubljena agrarna reforma ni bila izvršena. Načrt za industrijalizacijo in desetletni plan za razvoj rižnih polj sta ostala na papirju. Vse male pravice, ki jih je morala vlada priznati, jih je kmalu odpravila pod pritiskom ameriških imperialistov. ZDA uporabljajo za svojo politiko filipinske kapitalistične kroge, ki so za časa vojne podpirali japonsko okupacijo in so ponovno prišli na oblast s pomočjo ameriških bajonetov. Največja korupcija vlada v vodilnih filipinskih krogih. Predsednik Quirino je zabogatel s špekulacijo z «viški» vojnega materiala, z zlatom in drugimi vrednostmi. Jasno, da gredo največji profiti ameriškim vojaškim in civilnim «businessmansom». Ameriška vojaška klika ne zamuja časa. Prav v Filipinih je sedanji poveljnik interventistov v Koreji in «fuehrer» na Japonskem, gen. Mac Arthur zabogatel. Njegov vojaški pomočnik za časa vojne, Romulo je filipinski zunanji minister. Mac Arthur je postal gospodar velikanskih plantaž, kupil je ogromno število delnic najboljših rudnikov zlata, kroma, itd. na otočju. Osebni interes Mac Arthurja igra veliko vlogo pri izdelavi washingtonskih strateških načrtov

Na koncu preteklega leta so bile volitve, ki so se izvršile v ozračju najhujšega terorja. Kjer so se pošteni člani volivne komisije na volivnih sedežih protivili sleparijam, so jih kar pri škrinjicah ubijali. Celo dopisnik agencije «Allied Labor News» je moral priznati, da preko 40 odst. maniiskih volivcev ni moglo izvrševati svojih demokratičnih pravic, ker so plačanci Quirina pred določeno uro prišli v volivne sedeže in odnesli škrinjice. Quirinski pristaši so pripeljali k škrinjicam celo enajstletne otroke. V pokrajini Lanao pravijo ljudje, da so «celo drevesa volila».

Komentirajoč ta dejstva, ameriško časopisje cinično piše, da «so filipinski politiki odlično uresničili načela ameriške demokracije».

Ni nič čudnega torej, da se je razvilo narodno osvobodilno gibanje, ki postaja vedno močnejše in skrbi ne samo Quirina, marveč tudi ameriške imperialiste, ki nočejo izgubiti tako važnega strateškega oporišča..

Agencija «AP» javlja, da je preko 60 odst. prebivalstva štirih osrednjih pokrajin šlo v partizane, ki delujejo v šestih pokrajinah otoka Luzon (ki je največji otok), v džungli Batana in na mnogih drugih otokih. Nič ne morejo quirinske edinice, ki izvajajo teror po vzoru svojih ameriških gospodarjev. Vse vasi okrog Manile .o popolnoma požgane, prebivalstvo pa je po zaporih ali postreljeno. In filipinski izdajalci ter njihovi gospodarji se boje filipinskega ljudstva, ker vidijo, kako se pomnožujejo vrste domoljubov. Tudi Filipini bodo v kratkem osvobojeni, ker bo ljudstvo zmagalo nad terorjem in barbarstvom.

I. LAPITSKI

MLADINA V PRIPRAVAH za mesec demokratičnega tiska

Čez nekaj dni se bo pričel Mesec demokratičnega tiska, ki bo obenem velika manifestacija za mir, svobodo in delo. S prav posebnim zanimanjem se na Mesec demokratičnega tiska pripravlja mladina našega ozemlja. Vsa komunistična mladina, kakor tudi ostala demokratična mladina bo z vso vnemo izvedla ob tej priliki tekmovanje za širjenje demokratičnega tiska, kot je «Delo», «Lavoratore», «Unità» itd. Razen tega pa se bodo mladinci obvezali, da zainteresirajo vsakega mladinca ali mladinko za mladinski časopis «Pattuglia», kateri najobširneje obravnava najbolj pereča vprašanja mladine. «Pattuglia» v Mesecu demokratičnega tiska mora prodreti v vsak mladinski krožek, v vsako hišo, do vsakega mladinca, postati mora predmet razpravljanja med mladino.

V tej kampanji za širjenje demokratičnega tiska, ki bo imela med mladinci tudi posebno nalogo, t. j. ustvariti med mladino čim več čitateljev, je potrebno, da vsak komunističen kakor tudi demokratičen mladinec čuti dolžnost za največji doprinos k Mesecu demokratičnega tiska.

Le nekaj dni nas loči od 1. septembra — od pričetka Meseca demokratičnega tiska. Zaradi tega naj se sekcije ZKM dobro pripravijo za mesec tiska; določiti je treba skupine raznašalcev. To so naloge vsake sekcije, ki jih mora v teh dneh izvršiti.

Da bo Mesec demokratičnega tiska izveden s še večjim navdušenjem, bo tekmovanje med sekcijami in posameznimi mladinci. Ob koncu tekmovanja pa bodo marljive sekcije in mladinci nagrajeni z bogatimi nagradami, ki so napovedane v tekmovanju.

Zveza komunistične mladine bo v Mesecu demokratičnega tiska izvedla važno nalogo in s tem še bolj utrdila mladinsko organizacijo ter prišla do pravega izraza na mladinskem polju, pa naj si bo to v mestu kakor tudi na podeželju.

Torej mladinci, 1. september — pričetek Meseca demokratičnega tiska je na pragu! Ne odlašajte s pripravami, predlogi, delovanjem!

V tem mesecu moramo z demokratičnimi časopisi v rokah vstopiti v vsako hišo, prinesti glas resnice, dokazati, da je prav demokratičen tisk tisto najmočnejše orožje miroljubnih sil v svetu, ki zahteva mir, svobodo in delo.

Zloglasen zapor centralne milice v Beogradu je dokaz krvavega fašističnega režima Titove tolpe

TITOVSKI ZAPORI hujši od gestapovskih

Nikdar, niti za časa okupacije ni bilo v Beogradu toliko temnic in zaporov kakor danes. Po Beogradu rastejo nove temnice za one, ki se izrazajo proti titofašistična tolpi. Poleg starih zaporov v Džusinevi ulici stare Uprave mesta, bivšega zapora posebne policije na Obilićevem Vencu, Adi Ciganiji, se gradijo novi zapori v ulici Miloša Velikega, na Cukarici in drugod. Razen tega pa v vsakem okraju obstojajo še posebni zapori okrajne Udbe.

V zaporu v Džušinevi ulici udbovci po cele noči zaslišujejo mladince in mladinke — komuniste, ki so se izrekli za resolucijo IU. Po zaporu odmeva od udarcev in bolestnih krikov. Neki mladinki so ob priliki zaslišanja odtrgali uho, druga pa se je povrnila vsa zatečena, modra in pretepena.

V zaporu Udbe na Obilićevem Vencu se nahajajo v IV. in V. nadstropju mučilnice, kjer Rankovićevi krvniki izpostavljajo zapornike najstrašnejšim mučenjem. Tu zavezujejo svoje žrtve s posebnimi ameriškimi okovi, ki se avtomatično nategujejo pri vsakem najmanjšem gibu. Zapirajo jih ter dneve in dneve držijo v posebnih celicah — «kokošnjakih» —, v katerih je nemogoče ležati, sedeti, marveč morejo edinole čepeti. V IV. nadstropju se nahaja temnica št. 7. To je posebna mučilnica z umetno ustvarjeno mrzloto in prepihom in kjer je na cementnem podu voda do členkov.. Titovski krvniki držijo po nekaj dni svoje žrtve v tej celici, dokler popolnoma ne premrznejo in obolijo. Pretepanje in kaznovanje z lakoto — je običajen pojav v titovskih zaporih. Razen tega obstajajo še razna druga mučenja: električna stolica, vlivanje vode v nos, posebna naprava za mučenje, na kateri držijo človeka, dokler ne pade v nezavest, itd.

Zapor Centralne milice v Beogradu se nahaja v kleti hiše št. 21 v ulici Boleslava Bjeruta. Že samo dejstvo, da je to poslopje prej služilo za skladišče drv in oglja nam je dovolj, da razumemo, kaj predstavlja danes ta «prostor».

Aretiranca najprej privedejo v pisarno, ki se nahaja na dvorišču. Na desni strani se nahaja nizko poslopje, a z leve strani ograja z majhnimi vratci. Naprej, v levem vogalu dvorišča se nahajata pisarna in paznik zapora. Bolj naprej je ponovno neka ograja, a izza nje dvorišče, kjer se nahaja zloglasni zapor «Glavnjača». Moj celični prijatelj pravi: «Tudi sedaj, kakor za časa reakcionarnih vlad Karadžorđevičev, je «Glavnjača» namenjena komunistom. Ali ni to najboljši dokaz kdo je Tito?».

Celice so razporejene v dveh vrstah. Med njimi je ozek hodnik, v sredini katerega sedi dežurni stražar. Celic je osem. Najboljše so tiste na dvoriščni strani, ker prihaja zrak skozi okno (pol kv. metra). V drugih celicah takorekoč ni zraku razen smrdljivega.

Površina sobe je približno 24 kv. metrov, višina le nekaj več od 2 metrov. V vsako od teh natlačijo po 40-45 ljudi, najmanj pa 20-25. Takrat se smatra, da so precej «udobno» razvrščeni. Tla so cementna, v nekaterih sobah so pa tudi deske, kar je smatrano za veliko imetje. Za celo sobo je ena edina bedna svetilka, tako da je vedno mračno.

Kretanje po sobi ni priporočljivo, razen v skrajni potrebi, ki pa zahteva posebno gibčnost in veščino. Praktično je dokazano da je najboljše ležati v dveh vrstah na bokih. Edino na ta način ostane nekaj prostora sredi sobe. Obračanje z boka na bok se vrši po komandi. Toda vsi ne morejo ležati. «Novinci» stoje ali če imajo prostor sedijo.

Nek 18-letni mladenič, zaprt zaradi trošenja letakov proti Titovi tolpi, je že leto dni v «Glavnjači» in čaka na sodbo. «Titovci — pravi — mislijo, da bodo s svojimi metodami strli duh mladine. Toda našega duha, duha onih, ki vedo, kaj je Sovjetska zveza, je nemogoče streti. Čimveč me mučijo, tembolj jih sovražim in preziram. In to mislijo vsi».

V sobi ni mogoče govoriti glasno, le šepetaje. Politični razgovori so najstrožje prepovedani, za kar skrbijo stražarji. Čim slišijo glas, vpadajo v celico in pretepajo. Za vsak poskus obrambe se je podvrženo posebni kazni v temnico.

Temnica je brz oken in razsvetljave. V njej je prostora le toliko, **da človek lahko leže ali stoji. Roke** jma zvezane na hrbtu. Sistematično ga pretepajo. Poznal sem človeka, ki je bil v njej nad tri mesece. Ves je moder in otekel, roke pa so mu onemogle in otekle. Toda temnica se še upošteva kot «najboljši del» kazni! Najstrašnejša je celica, kjer moraš le čepeti.

Ena od teh je zraven dežurnega stražarja, druga pa blizu stranišča. Se ena je na koncu hodnika. Ta celica, ki se imenuje «čučavac» je lesen kovčeg, visok 120-130 cm. Ime smo ji nadeli priporniki. To ime ji v popolnosti odgovarja. V tem kovčegu je nemogoče sedeti, ležati ali pa neupognjeno stati. Človek je prisiljen čepeti ves čas, upirajoč se z glavo in koleni v prednjo steno s hrbtom pa zadaj. Za Rankovićeve gestapovce ni pri mučenju nobene 45 dni, pripovedujejo priporniki Videl sem drugega, ki je bil «samo» 7 dni v nej. Težko je opisati to grozoto. Sploh se ne more obračati, noge in roke ima modre, grozno otekle in brez nobene oblike. Tri dni je nepremično ležal in samo škripal z zobmi.

Zelo nizko je število onih, ki prihajajo iz «Glavnjače» v druge zapore, ker je zelo majhno število onih, katerim uspe priti pred sodnike tovariš je v tej celici zdržal dišče.

razlike med ženami in moškimi.

Po pripovedovanju nekega pripornika, ki je v teku leta bil skoraj v vseh zaporih Srbije, je v Jugoslaviji danes zaprtih 3-5 odst. prebivalstva! On trdi ,da je zapor Centralne milice še pravo okrevališče napram ostalim zaporom!

DOPISNIK L. B.

Rabelj prejema dolarsko plačilo za kri jugoslovanskih narodov

Ali je tudi to "informbirojevska laž"?

«KULTURNA» TRGOVINA V CRNOMLJU

Dolgo je Bela Krajina čakala na razno emajltrano posodo in končno je le prišla pošiljka, ki jo je prevzel okrajni magazin Crnomelj. Pošiljka je bila razstavljena v trgovini 31. julija, s prodajo pa so začeli po izjavah uslužbenk 1. avgusta. Vse je bilo razprodano isti dan že v prvih jutranjih urah, v glavnem že pred 8. uro, ko se trgovine šele odpro. Žene, ki so čakale pred trgovino, so kar čudno pogledale, saj je bilo prejšnji dan polno posode, sedaj pa prazno, razen nekaj 6 do 7 litrskih kozic. Kako to, je lahka uganka. Trgovina nima samo enih vrat in ko so se glavna vrata čakajočim odprla, so štiri «bolj podjetne» že izstopile tri s štirimi, ena pa s tremi majhnimi posodami. Za prve, ki so pošteno čakale pred vrati, pa je že zmanjkalo majhnih loncev in kozic. Tak način trgovanja ni nov v okrajnem magazinu v Crnomlju. Na ta način so trgovali tudi s kozarci za vlaganje in s tekstilnim blagom pred kratkim. Kaj bo, da se to odpravi, ukrenila uprava okrajnega magazina, trgovinska inšpekcija in drugi kontrolni organi, bomo pa videli prihodnjič.

(Iz «Slovenskega poročevalca» 5. avgusta 1950).

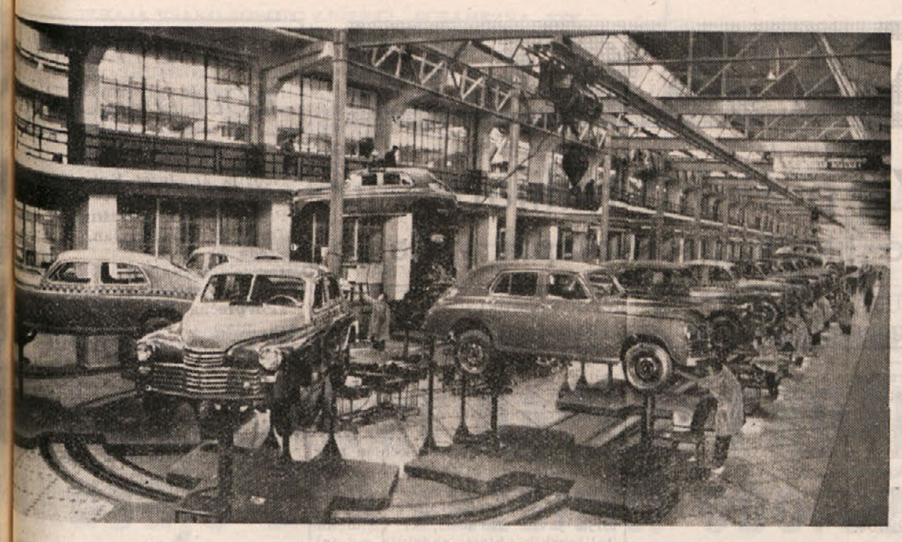

Tvornica avtomobilov znamke "Pobeda„ v Gorkemu

VLOGA TITA v pripravah na novo vojno

Beograjska vzgajališča za pustolovce "nacionalnega komunizma„ naj bi služila pri ustanovitvi "Pete Internacionale„ - Bivši esesovci so danes najzvestejši člani Udbe, ki nastopajo proti "zabitim kmetom„

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Poročevalna agencija «Telepress» in nekatere druge londonske poročevalne agencije so svojčas poročale o sklepu, po katerem naj bi se v Beogradu ustanovile takoimenovane «šole nacionalnega komunizma». V teh šolah naj bi se torej »šolali» provokatorji in agenti «nacionalnega komunizma» za vse dežele. Po teh vesteh naj bi bila todi dejansko ustanovljena tista «Peta Internacionala» za katero so se že pred časom navdihovala Djilas in Pijade. Sicer pa ni v resnici do ustanovitve «Pete Internacionale» nikoli prišlo že zaradi dejstva, da je titoizem našel v svetu zelo malo pristašev. Seveda danes predstavljajo «Peto Internacionalo» tudi le po štirje «mački» iz vsake dežele...

Omenjenemu vzgojevališču v Beogradu naj bi po poročilih, ki prihajajo iz raznih dežel, pripadal tudi znani gestapovski specialist Skorzeny (o katerem smo zlasti v prejšnji številki obširneje pisali), ki je posebno usposobljen za makjavelistične manevre, zatiranje in celo za ugrabitve. Ni čuda potem, da zadnje čase prihajajo v Jugoslavijo vedno številnejši bivši agenti SS ter da so uslužbeni pri zloglasni državni policiji (Udbi). Ti elementi so zlasti dobrodošli pri zaduševanju morebitnih uporov.

Nedavno tega je hamburški tisk objavil neko pismo, ki ga je pisal bivši esesovski Untersturmbahnfuehrer, Hans Dieter iz Duesseldorfa svoji ljubimki Heldi Schaefferjevi, ki je po poklicu prostitutka. Dieter je bil nedavno tega sprejet v službo Udbe. Takole je pisal v omenjenem pismu: «Služba mi zelo ugaja. Kot sem ti že pisal, mi Jugoslavija sicer ni nepoznana dežela. Od leta 1944. se ni skoraj nič izpremenilo. V našem oddelku je 10 Nemcev, od katerih 3 niso nikoli pripadali SS, pač pa le Wehrmahtu...» Nadalje piše med drugim o nastopih proti «zabitim kmetom», ki se nočejo sprijazniti s Titovim režimom.

Tako se utrjuje in jači zloglasna Udba. V vseh ozirih postaja vedno popolnejši lik pravega nacizma. Istočasno pa dobiva Jugoslovanska armada že znane ameriške «opazovalce», kar vedo poročati tudi ljudje, ki so pobegnili iz Jugoslavije. Toda to še ni dovolj. Danes služijo v Jugoslovanski vojski celo bivši nacistični visoki oficirji in agenti SS, kot «svetovalci» v posebnih oddelkih zloglasne Udbe, ki postaja polagoma hujša od samega gestapa. Zato imata posebne zasluge Mac Lean in Rankovič. Tako je policija Udba brez dvoma najstrašnejša in najokrutnejša policija v zgodovini. In ta policija naj bi bila eno izmed tistih sredstev, ki bi branila «civilizacijo» Tumanovega kova; torej človeka-brezverca in masona, ki je deležen blagoslova samega Vatikana.

KONEC

Ob stoletnici smrti Honore-ja Balzac-a

Te dni se spominja ves kulturni svet stoletnice smrti velikega francoskega realističnega romanopisca Honoreja de Balzaca, ki je zapustil javnosti nič manj kot 91 dovršenih romanov, povezanih v zbirki 50 zvezkov, ki nosi naslov: «Comédie Humaine» (Človeška komedija). Njegovi romani, ki so prava slika življenja tedanje dobe so plod vztrajnega 14-ure urnega dnevnega dela, ki nedvomno spravilo neuklonljivega pisatelja v prerani grob. Umrl je namreč, ko mu je bilo komaj 51 let, in sicer 19. avgusta 1850.

Že v zgodnji mladosti je sanjaril literaturi.

Kasneje se je bavil z založništvom, ki ga je zavedlo v velike dolgove. Leta 1829 pa je dovršil in izdal roman «Poslednji Chouan», s katerim se je uveljavil in ki mu je odprl pot do ustvaritve velikega literarnega dela, do «Človeške komedije».

Balzacova «Človeška komedija» se kot predstavlja kot analiza študija človekovih, filozofije in analitično-filozofskih vprašanj, saj nam jasno demonstrira prizore iz zasebnega življenja, kmečkega osredja, politike, vojaškega okolja in iz življenja v mestu v tedanji dobi. Najznačilnejši Balzacovi umotvori so: «Gospa z dvanajsetih let», «Evgenija Grandetova», «Oče Goriot», «Striček Pons», «Kmetje» in «Teta Liza».

Balzac je bil realist in kot tak je ustvarjal svojevrstno realistično mojstrovino, ki je razkrinkovala propadajoče gospodo, istočasno pa je z vso odločnostjo grajala sebičnost in pohlevnost meščanstva, ki je obogatelo na zmagi svoje revolucije. Strahovito je bičal izdajstva, zavisti, obrekovanje in brutalnosti, katerih se je posluževalo meščanstvo samo zato, da si je ustvarjalo svojo dobičkonosno kariero. S svojimi analizami je segel v globino, kar mu je dalo možnost, da je s tako lahkoto in poglobljenostjo razkrival temne plati takratnega časa in vladajočih plasti, kakor tudi poedinih značajev.

Veliki Engels je o njem takole zapisal:

«Balzac je mojster, ki nadkriljuje vse ostale mojstre realizma. Njegova «Človeška komedija» je veličastna zgodovina realizma francoske dobe in pariškega sveta, saj nam opisuje v obliki kronike vse nasilje in vedno večji pritisk s strani meščanstva in to skoraj leto za letom. Opisuje nam, kako se polagoma uveljavljajo veliki magnatje, kako se prebujajo «dama» izneverja zakonskega zvestobi zato, da bi dobila novega moža, ki bo obložen z denarjem in lepimi oblekami. To je zgodovina francoske meščanske družbe, ki uči realistikaj in mnogo več kot ostale knjige zgodovinarjev, gospodarstvenikov in statistov...

Včasih je bičal celo francoske zakone, ki niso bili za vse enaki in ki bogatim nudijo to priliko, da lahko živijo v miru...» Glavni cilj večine njegovih v «Človeški komediji» (in to je skoraj tri tisoč) je denar ali pa pohlep po njem in po bogastvu, kar nasprotuje razvoju svobodnega človeka in človeške družbe sploh. In prav zato, ker Balzacovi romani obravnavajo ta vprašanja — in ker gledajo nanje s takega vidika, so še danes aktualni nič manj, kot so bili pred sto leti.

MILIVOJ DOLANC

Gogoljev «Revizor» na Opčinah

V nedeljo 20. t. m. so nas Openci prijetno presenetili s sijajno uspelo komedijo «Revizor». Priznati moramo, da smo šli k tej predstavi z gotovo skepso, kajti Gogoljev «Revizor» ni baš lahka stvar celo za poklicne odre. Zato smo bili zelo prijetno presenečeni, ko smo videli, da je openska dramska skupina častno rešila svojo težko nalogo.

Gogolj, ki v tej svoji komediji neusmiljeno biča tedanjo buržoazijo je znal na svojstven — komičen način spretno in življenjsko prikazati svoje like.

Iz prve sanjavosti in mladostnega bučnega smeha, postanejo Gogoljeva dela vedno zrelejša, globlja, pa tudi jedkejša. Napisal je čarobno poetične ukrajinske povesti «Večeri na pristavi blizu Dikanjke», historično podobo svoje zaporoške Ukrajine je upodobil v «Taras Buljbi», sledijo svetovno znana dela «Mrtve duše», «Ženitev», «Revizor» i.t.d.

Ljubeč strastno svojo domovino in verujoč v prelepo bodočnost ruskega naroda, se ni bal pogledati jasno resnici v obraz. Spoznal in podal nam je vso tedanjo gnilobo ruske družbe, vso podkupljivost in korupcijo, hinavščino, nizkotnost, strasten lov za dobičkom in položajem, pri tem pa pokazal vso praznoto in puščobo takega življenja. Tak je «Revizor». «Če je obraz grd, ne krivi ogledala» je dejal Gogolj, toda družba, ki je videla na sceni neusmiljeno razgaljeno samo sebe, mu tega ni odpustila, ga zasovražila ter ga začela preganjati. Napredni del družbe pa se je strnil okoli Gogolja, ga vzljubil, se učil in ponavljal odlomke iz njegovega «Revizorja». Njegova dela so zaslovela po vsem svetu

Na Opčine smo prišli gledat gledališko predstavo, toda pri gledanju dogodkov na odru, je človek pozabil, da je to le predstava. Videl si resnično, iskreno življenje in like, ki so jih po svoji zmožnosti ustvarili igralci. Izginila je meja med igralci in gledalci, ki so igro dobro razumeli in v spontanih izlivih bučnega smeha nagrajali igralce. S to predstavo, lahko rečemo, da so se openski igralci približali pravi umetnosti. Resnično, Openci so dosegli v «Revizorju» takšen višek, kot ga ni še skorajda nobena diletantska igralska skupina. Bil je to rezultat dolgega in požrtvovalnega dela vseh sodelujočih. Ti igralci, delavci, kmetje in študentje so po opravljenih dolžnostih dneva z ljubeznijo prišli v Prosvetni dom in študirali, študirali ter se ob polnoči in celo ob eni in pol ponoči vračali domov.

Režiral je tov. Košuta, ki je s svojo sposobnostjo in požrtvovalnostjo znal v igralcih vzdramiti in oživeti vse iskrice sposobnosti posameznikov ter privesti celotno igro do prijetne skladnosti, tako da lahko rečemo, da so bili vsi igralci res odlični

Stane Malalan nam je s svojim poglavarjem Antonom Antonovičem podal pravega častiželjnega puhoglavca tako življenjsko, da smo mu popolnoma verjeli, Olga Guličeva kot Ana Andrejevna in Valerija Hrovatin kot Marija Antonovna sta bili tako ljubki, tako naravni in komični, da sta neprestano vzbujali salve smeha, Alojz Blažina kot sodnik Ljapkin Tjapkin je dobro pogodil podkupljivega vedno v strahu živečega človečka, Lucijan Močnik kot oskrbnik dobrodelnih zavodov Zemljanika je verno ponazoril strahopetnega opravljivca, Anton Sosič je bil pravi tip «tajnih» vesti prenašajočega poštarja, Karel Sosič in Dolfi Purič sta bila sijajna klepetca, Drago Gorup, ki mu je bila poverjena najtežja vloga Revizorja je svojo nalogo častno rešil ter ustvaril resnično veren lik, njegov sluga Osip, ki ga je podal Vladimir Hrovatin, je bil tako resnično ruski tip, da te je nehote spominjal na razne slike iz starega življenja, Zoran Skabar kot Svistunov in mali Vasja Gulič kot poglavarjev sluga Miška sta bila tudi v skladu z ostalimi vlogami

Inscenacija je bila do skrajnosti preprosta, a zelo ljubka in prijetna. Okusni in bogati kostumi so mnogo pripomogli k življenju v tedanjo dobo.

Openski igralski skupini čestitamo ter ji želimo pri nadaljnjem delu še mnogo takih uspehov

Zora Košuta—Jugova

Čitajte širite podpirajte «DELO»

Veliki uspehi stalinskega petletnega načrta za obnovitev in razvoj težke industrije

PROIZVODNJA STROJEV V SOVJETSKI ZVEZI

Industrija v Sovjetski zvezi je danes na visoki stopnji ne le v pogledu količine, temveč tudi v pogledu kakovosti - Ob izbruhu druge svetovne vojne je bila v SZ mehanična proizvodnja 54 krat večja, od proizvodnje v carski vladavini - V sedanji petletki bo proizvodnja industrijskih strojev podvojena

Stalinski petletni načrt za obnovitev in razvoj gospodarstva v Sovjetski zvezi predvideva za dobo od leta 1946 do 1950. nov dvig mehanizacije. Znano je, kakšna je prvenstvena naloga mehaničnih izgradenj v razvoju splošnega gospodarstva ter utrditvi gospodarske in vojaške sile v državi.

Od mehanične izgradnje je odvisna rešitev najvažnejših gospodarskih vprašanj, med katere spada zlasti mehanizacija pri opravljanju težkih industrijskih, poljskih in drugih del.

Po zaslugi uresničenja prvih stalinskih petletnih načrtov je Sovjetska zveza dosegla svojo gospodarsko neodvisnost; še več: postala je industrijska dežela in stopila na široko pot, ki vodi k velikemu tehničnemu razvoju in napredku.

Leta 1940. je bila industrijska proizvodnja Sovjetske zveze dvanajstkrat višja, mehanična industrija pa celo 54 krat večja od l. 1913. Tako je prešla Sovjetska zveza od 4.a na 2.o mesto v svetovni proizvodnji strojev in sicer takoj za Z.D.A. Za časa tretjega petletnega načrta se je proizvodnja strojev zvišala za 75%, vsa industrijska proizvodnja na splošno pa se povišuje povprečno za 13 odst. na leto.

Za časa stalinskih petletnih načrtov so izdelali avtomobile, traktorje, poljedelske stroje, stroje za izdelovanje kovinarskih in kemičnih izdelkov, električne stroje, zrakoplove, kakor tud. najrazličnejše aparate po najmodernejši in najsodobnejši tehniki; take, ki se povsem lahko kosajo s proizvodi najtočnejših tvornic na svetu. Danes ima Sovjetska zveza na stotine velikih tvornic za izdelavo mehaničnih in tehničnih proizvodov. V te spadajo velike tvornice v Uralu in Novo Kramatorsku, v katerih izdelujejo proizvode za težko mehaniko; nadalje tvornica «Stalin» v Uralih, tvornica avtomobilov v Gorkemu, v Moskvi in v Uralih, tvornica traktorjev v Stalingradu, Harkovu, Vladimiru, Lipetsku, Celjabinsku in Rubtovsku. V Moskvi, Novosimbirsku in v Gorkem so tvornice strojev in aparatov za domačo uporabo, v Harkovu je tvornica električnih turbogenojarsku pa so velike tvornice parnih generatorjev; v Vorošilovgradu in Krasstrojev. Poljedelske stroje izdelujejo v Rostovu in Taškentu, stroje za čiščenje šote v Ivanovu, itd.

Sovjetska mehanična industrija se je razvila ne le v pogledu količine, temveč tudi v pogledu kakovosti. Iz leta v leto izdeluje stroje po najnovejši tehniki, medtem ko izginja proizvodnja strojev starega tipa.

Za časa zadnje svetovne vojne so sovjetski industrijski delavci morali doprinesti velikanske žrtve zaradi prenosa tovarn v notranjost dežel ZSSR. Tako je bila, n. pr. zgrajena za časa vojne velika tvornica traktorjev v Altaju; nadalje tvornica avtomobilov «Stalin» v Uralu, tvornica parnih strojev v Syrzanu, tvornica velikih poljedelskih strojev (med katerimi so stroji, ki žanjejo in mlatijo hkrati) v Krasnojarsku, tvornica turbin v Uralu, itd.

V tej povojni dobi je za sovjetsko industrijo nastopila nova doba, ki je odprla vrata široki proizvodnji in je tako postavila industrijo samo pred nove in velike perspektive. Naloga novega petletnega načrta je, da obnovi od vojne porušene tovarniške objekte, da spravi celotno industrijsko in poljedeljsko proizvodnjo na mnogo višjo stopnjo od predvojne. Tako določa n. pr. petletni načrt, da bo proizvodnja strojev dosegla dvakratno predvojno stopnjo; proizvodnja električne sile bo 2,5krat večja od predvojne; proizvodnja železniških vozov 2,9 lokomotiv 2,4; traktorjev za 3,6; proizvodnja strojev za tekstilno industrijo pa 4krat večja od predvojne.

Moderni potniški vlak z Diesel-motorjem na električni pogon vozi na uzbekistanskih železnicah. Prevozi lahko 800 km brez pristanka.

Za dosego zvišanja proizvodnje najrazličnejših strojev in aparatov v taki meri, je popolnoma jasno, da bo treba predvsem v veliki meri razširiti prometno, oz. železniško omrežje, in kar je s tem v zvezi, to so parni stroji, tovorni vozovi, avtomobili, itd. Brez uresničenja tega zvišanja, bi se ne dalo uresničiti petletke. Za zvišanje proizvodnje litega železa na en milijon ton in za predelavo tega v jeklo je treba zgraditi nič manj kot štirideset tonsko opremo. Petletni načrt predvideva zgraditev štiristopet tisoč tonsko opremo. Samo leta 1950. bo zgrajene za 102,9 tisoč ton, kar je 3,7 krat več od celotne predvojne proizvodnje.

Leningrajska tvornica «Stalin» je že pred časom izdelala hidroelektrične turbine s 100.000 Kw zmogljivosti za električno centralo v Stalinogorsku. Te turbine funkcionirajo z 90 atmosferskim pritiskom in s 480 stopinj parne temperature. Delovanje teh turbin na paro prihrani nad 100.000 premoga na leto.

V isti tvornici proizvajajo tudi mogočne hidravlične turbine za hidroelektrično centralo na Dnjepru, katerih zmogljivost znaša po 100.000 HP.

Leta 1950 bo izgotovljenih parnih turbin za 2.906.000 Kw zmogljivosti.

Pa oglejmo si na kratko še avtomobilsko industrijo v SZ. V teku letošnjega leta bo zgrajenih 500 tisoč avtomobilov, kar predstavlja 3,4 krat več od leta 1940. Tako se bo številčno stanje avtomobilov v državi naravnost podvojilo. Predvidevana je masovna izdelava težkih in lažjih tovornih avtomobilov novega tipa. Opremljeni bodo z nove vrste Diesel motorji, ki bodo porabili mnogo manj bencina, kot pa ga porabijo dosedanji tDesel motorji.

S tako obsežnim povečanjem števila avtomobilov v prometu je povsem naravno, da se bo znatno zvišal tudi promet sam. Če bo n.pr. proizvodnja avtomobilov narasla za trikrat, bo promet narastel gar za štirikrat v primeru s predvojno dobo. Danes so že v prometu veliki tovorni avtomobili z 12 tonsko nosilnostjo in priprege s 45 tonsko nosilnostjo.

Da bi se uresničile čimvečje prihranke bencina, se predvideva izgradnja nove vrste avtomobilov na plinski pogon. (Nadaljevanje prihodnjič)

OB OTVORITVI TRŽAŠKEGA VELESEJMA

Pobuda, ki bi morala služiti za utrditev stikov med vzhodom in zapadom

Jutri popoldne bo uradna otvoritev tržaškega velesejma, za katerega vlada, bodisi v tržaških kakor tudi v mednarodnih gospodarskih krogih veliko zanimanje.

Ta pobuda je vsekakor hvalevredna, posebno, če gledamo na ta dogodek iz vidika uveljavitve tukajšnjih gospodarskih koristi. Predno pa iznesemo nekatere misli v pogledu tržaškega velesejma je vsekakor potrebno, da seznanimo naše bralce z važnejšimi tehničnimi in drugimi podatki.

Predvsem naj omenimo, da je dela za postavitev tega velesejma financirala VU, toda le s posojilom in sicer v višini 140 milijonov lir. Razna zasebna podjetja so prispevala s pristopnimi deleži v skupni vsoti 9 milijonov lir, Tržaška mestna posojilnica je dala najvišji delež v znesku 500.000 lir, Delavske zadruge 84.000 lir, tvrdka Modiano 81.000 lir ter drugi privatniki, ki so pristopili z manjšimi deleži. Ze pri tem je opaziti pomanjkanje finančnega sodelovanja raznih večjih tržaških industrijskih kompleksov, ki bi brez dvoma lahko nudili izdatno pomoč.

Pri tem dejstvu se nam nehote vrine resen pomislek ali je bil velesejem v resnici organiziran s pravim ciljem uveljavitve tržaške industrije in gospodarstva.

Velesejem se razprostira na površini 22.000 kv.m in sicer na zemljišču bivšega nogometnega igrišča «Triestine». Glavni vhod je nasproti konjskega dirkališča na Montebelu. Drugi vhod pa na vogalu ul. Rossetti, v bližini vojašnice Beleno (tramvajska postaja proge št. 11). Na levi strani glavnega vhoda je zgrajena lična stavba, v kateri so upravni uradi. Na desni strani pa ima organizacija ERP 1000 kv. m prostora, kjer ima svoj paviljon za razstavo propagandnega materiala. Tudi pri tem ne moremo mimo ugotovitve, da si je vzel ERP v pogledu prostornine pravi levji delež. Gotovi smo, da nam takozvana «ameriška pomoč» pripravlja v svojem obsežnem paviljonu obilno reklamo o «uspehih» obnovitve, kar pa je v pravem kričečem nasprotju z dejanskim stanjem, v katerem se danes nahaja prav tržaška, bodisi mala, srednja in velika industrija. Upropaščenje naših ladjedelnic je temu najboljši dokaz. Prav zaradi tega ni bilo nikakor umestno, da si je ERP zagotovil tako obsežen prostor, ker je to brez dvoma na škodo ostalih razstavljalcev.

V dveh obsežnih paviljonih (A in B), ki se razprostirata na površini 5.500 kv.m in sicer vzdolž ulice Settefontane je prostora za tržaške in razstavljalce iz Italijanske republike. V paviljonu B je tudi podzemski prostor, kjer bodo razstavljeni proizvodi mehanične industr. Druge države pa bodo razstavljale na prostoru, ki se nahaja na desni strani glavnega vhoda. Jugoslaviji so dali na razpolago 600 kv.m, kjer ima svoj paviljon. Avstrija razpolaga s 400 kv.m, dočim bodo ostale države razstavljale v skupnih paviljonih. Češkoslovaška pa ima na razpolago le 200 kv.m prostora. Na preostalem odprtem prostoru bodo razstavljale tržaške ladjedelnice in podjetje «OM» ter drugi obrtniki in mala industrija. Petrolejska družba «Aquila» ima lastni paviljon. Poseben paviljon pa je namenjen za razstavo avtomobilov, motociklijev in koles.

Na velesejmu bodo zastopane naslednje države: Avstrija, Francija, Spanija, Zapadna in Vzhodna Nemčija, ZDA, Kanada, Anglija, Turčija, Egipt, Svedska, Madžarska, Češkoslovaška, Italija, Jugoslavija, Svica in Izrael.

Italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino pa je imelo merodajno besedo pri določanju izrednih uvoznih kontingentov blaga, ki ga bodo razstavljalci lahko prodali z vsemi carinskimi olajšavami. Tudi pri tem imamo še en dokaz vključevanja gospodarstva STO v sklop Italijanske republike. Ker je že tržaški velesejem krajevna pobuda bi morala o višini kontingentov pač določati VU in nihče drugi. Jasno je torej, da se hoče tudi velesejem prikazati kot nekak privesek italijanskega gospodarstva in je zaradi tega ministrstvo v Rimu, kot običajno gledalo pri tem v prvi vrsti na lastne koristi, ne oziraje se na gospodarski položaj STO. Oglejmo si torej razdelitev posameznih kontingentov. Zapadna Nemčija ima največji delež in sicer 120 milijonov lir, Vzhodna Nemčija pa 60 milijonov, Avstrija in Francija, vsaka 100 milijonov, nadalje Italija in Češkoslovaška po 90 milijonov Spanija 65, Svica 55, ZDA in Kanada skupno 49, Jugoslavija in Anglija, vsaka 40, Turčija 30, Egipt 16, Svedska 20, sledita Madžarska z 8 in Izrael s 6 milijoni lir.

V zaključku naj dodamo še nekaj pripomb k temu, za tržaško gospodarstvo, ki ima že stare gospodarske darstvo važnemu dogodku. Naše in pomorske tradicije bi moralo služiti, tudi zaradi svoje zemljepisne lege kot važna točka, kjer naj bi se srečala oba gospodarska sistema. Prav zaradi tega bi morali organizatorji letošnjega velesejma posvetiti večjo pažnjo in skrb zaledninim deželam ljudske demokracije, ki težijo s svojim gospodarstvom na naše mesto in bi brez dvoma nudile veliko koristi krajevni industriji in gospodarstvu. Pri tem prihaja nujno v poštev tudi tržaško pristanišče kot tranzitna luka za te dežele.

Prav tržaški velesejem bi moral služiti za medsebojno pospeševanje trgovinskih stikov med Vzhodom in Zapadom. Ce so organizatorji velesejma resnično in iskreno stremeli za tem, da se poglobi in razširijo trgovinski stiki med posameznimi državami, bo ta velesejem pozitiven doprinos za krajevno gospodarstvo, ki bo lahko povleklo iz tega znatne koristi. Toda ne samo to. Pojačanje trgovinskih stikov in razvoj mirnodobne industrije predstavljajo važen činitelj za ravnovesenje mednarodnih odnosov in razčiščenje ozračja napetosti, ki je posledica mrzličnih vojnih priprav zapadnih imperialistov in njihovih privržencev. Le pod takimi pogoji bo tržaški velesejem kos svoji pravi nalogi. V nasprotnem primeru bi bila to le krasna razstava, ki pa ne bi prinesla ljudstvu nikakih koristi, marveč bi jo lahko enostavno uvrstili v kak zgodovinski muzej umotvorov sodobne dobe.

BLAZIC RUDI

V naslednjih številkah bomo na tem mestu objavili nekaj člankov o

Nemškem nacizmu in ameriških vojnih načrtih

Obravnavali bomo tri argumente in sicer: o ponovnem uveljavljanju bivših nacističnih generalov, o ponovnem uporabljanju nekdanjih nemških vojaških oporišč in o rehabilitaciji nacističnega gibanja ter o povezavi istega z «novimi» ameriškimi protisovjetskimi teoriki.

Članki bodo zelo zanimivi in polni najrazličnejših razkritij.

KUPITE PRIHODNJE STEVILKE «DELA»

NIČ VEČ PEL NE BOM...

POGOVOR S KOROŠCI

Od nekdaj me je Koroška privlačevala z neko tajno, neodoljivo silo. Prav gotovo ni bila temu vzrok njena izredna in svojstvena naravna krasota, kakršne še nisem našel doslej nikjer drugod; kajti to čustvo me je prevevalo še predno sem jo leta 1933. prvič obiskal. Ne vedel bi povedati, da-li me je navdala z neko posebno ljubeznijo njena slavna zgodovina, ki je zgodovina borb Slovencev za neodvisnost in narodni obstoj; ali pa morda njena žalostna usoda zadnjih desetletij, ki pomenijo počasno umiranje od lastnih bratov izdanega ljudstva.

V spomin mi prihaja daljnje leto 1919., ko je peščica slovenskih dobrovoljcev, izmučenih po štirih letih vojne, zgrabila za orožje, da bi rešila naš Korotan — zibelko slovenstva pred avstrijskimi osvajalci. Padali so za njegovo svobodo mladi, idealni možje iz ljudstva; klerikalni in liberalni voditelji slovenske buržoazije pa so se v Ljubljani borili med seboj za oblast in čim večji vpliv v Beogradu. Ko so padali Malgaj, Vilman in stotine drugih, je prva «slovenska» vlada v Ljubljani streljala na Zaloški cesti na delavce, ki so zahtevali svoje pravice.

Leta 1920. sem videl po ljubljanskih ulicah sprevod Koroščev, ki so zahtevali priključitev Koroške k Jugoslaviji. Bili so polni optimizma, gotovosti, da slovenska Koroška ne more ostati pod tujimi raznarodovalci. V svojem navdušenju pač niso računali na izdajstvo lastnih bratov. Kot so tedanji «narodni» voditelji prepustili prostovoljce brez potrebne pomoči, tako se tudi niso mnogo brigali za plebiscit, ki je največ po krivdi slovenskih reakcionarnih politikov izpadel v našo škodo.

Toda koroški Slovenci so živeli in delali naprej. Imeli so svoja prosvetna društva, pevske zbore, knjižnice in drugo kulturno delovanje, ki je lepo uspevalo in zadrževalo umetni pritisk germanizacije. Na svojem prvem obisku na Koroškem leta 1933. sem na lastne oči videl ta tihi in vztrajni boj, o katerem bi bilo težko reči, kdo bo zmagovalec in kdo premaganec. A prišlo je leto 1838. in z njim nacizem, ki je na mah pometel z vsemi priborjenimi narodnimi pravicami koroških Slovencev.

Novih upov je vlila narodnoosvobodilna borba, kateri so se Korošci odzvali kljub težkim pogojem. Šli so v borbo za narodno svobodo in pravičnejši družbeni red. Junaško so se borili proti nacističnemu okupatorju in že so videli pred seboj davno pričakovano odrešitev. Toda ččakalo jih je še hujše razočaranje kot prvič. Namesto svobode so dočakali okupacijo angleških okupatorjev, ki z vsemi sredstvi podpirajo dovčerajšnje nacistične podrepnike — belogardiste in druge narodne izdajalce. Se huje! Izdani so bili tudi od jugoslovanskih državnih voditeljev, od onih, pod čijjsm vodstvom so se borili za svobodo. Njihovi dobro plačani agenti so še vedno nadaljevali z nizkotno propagandno burko za priključitev k Jugoslaviji, Sovjetska zveza je še vedno vztrajno podpirala to zahtevo, ko so se titofašistični izdajalci kaže davno pred tem na tajnem sporazumeli z ameriškimi imperialisti, da prepuste 100.000 koroških Slovencev avstrijskim potujčevalcem na milost in nemilost.

«Od tega udarca se Korošci še nismo opomogli», mi pravi tovariš Andrej, ki mi natančno razlaga vse strahotne posledice Titovega izdajstva na tem prelepem delu slovenske zemlje. «Razbita so vsa prosvetna društva» — nadaljuje v svoji lepi koroški govorici — «Belogardisti in titofašisti kljub vsem denarnim sredstvom in plačanim izdajalskim agentom ne uspejo zbrati ljudi za eno društvo, niti ne za množični sestanek. Nam pa manjka aktivistov, pevovodij in drugih strokovnjakov, ker jih titovci plačujejo samo zato, da ne bi nudili svojega znanja in sposobnosti ljudstvu.» Torej prav isto podlo izdajstvo, kot ga izvajajo te propalice pri nas v Trstu.

Koroška je dala nam Slovencem najlepše narodne pesmi, ki so se zaradi svoje lepote vkoreninile med vsemi Slovenci. A danes ne slišiš več ponosnih zborov iz Šmihela, Brnice in drugih koroških vasi, ki so nekdaj navduševali deset tisoče poslušalcev po vseh krajih Slovenije. Le poredko čuješ dekle ali fanta, ki otožno pojeta «Gor čez izaro, n'mav čez gmajnico...», kot da bi se zavedala težke in grozne resnice, ki jo vsebuje ta pesem umirajoče slovenske Koroške: «Zdaj vse minulo je; nič več pel ne bom, ker ni več moj ljubi, dragi dom.»

A kljub temu slovenska pesem še živi v srcih koroških bratov kot najdragocenejši spomin njihovih upov in bojev. Zbor iz Boljunca je s svojimi krepkimi, mladostnimi zvoki vzbudil v teh dušah, ki so bile leta in leta zaprte, nov ogenj narodne zavesti, ki je dotlej tlela kot mala iskrica v prsih teh ljudi, ki ne pomnijo drugega kot preganjanja pod vsemi dosedanjimi oblastniki v njihovi deželi.

Razplamteli so se Korošci v naši družbi ter neprestano peli z nami vse pesmi, ki so jih čuli kdaj v življenju. Posebno navdušen je bil stari borec za pravice koroškega ljudstva, 81-letni Tomaž Anton iz Pliberka, ki je kljub svoji častitljivi starosti moral prebiti dve leti in pol v zloglasnem taborišču Dachau. Ko sem mu povedal, da sem tudi sam okušal v istem taborišču vso grozo nacističnega suženjstva, sva postala še prav posebna prijatelja. «Veliko sem trpel», mi je ves ganjen govoril, «zato sem še posebno vesel, da po teh hudih preizkušnjah zopet poslušam našo lepo slovensko pesem ter pojem z vami, kakor sem včasih pel v domačem pevskem zboru. Tega je že več kot trideset let».

«Napravili ste pravi čudež», mi reče avstrijski tovariš, ki mi razlaga težko borbo demokratičnega gibanja na Koroškem.

Gromko je odmevala slovenska pesem v celovško noč. Našemu omizju, kjer je bilo približno polovico Koroščev, so se pridružila tudi druga. Čudo, čeprav je že marsikdo od njih pozabil svojo slovensko materino govorico, toda naše prelepe pesmi še ni pozabil. Vsa ogromna družba, med njimi je bilo tudi mnogo Avstrijcev, je pela z nami prav vsako pesem. Nisem se mogel načuditi. Da, tudi Avstrijci pojejo naše pesmi in kot vidim s posebnim spoštovanjem. Naša pesem, ki je spremljala nas Slovence v najtežjih trenutkih naše zgodovine, je postala tudi avstrijskim bratom simbol borbe zatiranega ljudstva proti tujemu okupatorju in njegovim domačim hlapcem, postala je vez bratstva med delovnimi množicami,

STANE BIDOVEC

Pogled na Celovec - prestolico Koroške.

TU PA TAM...

MARGINATO A DESTRA — ŠKOF SANTIN IN SLOVENŠČINA — *Iz «Katoliškega glasu» smo zvedeli, da se je škof Santin v spremstvu vojaških in civilnih osebnosti podal v Bazovico, kjer so otvorili župnijsko dvorano. Z velikim presenečenjem smo brali v «Katoliškem glasu» naslednje vrstice: «.... prevzvišeni g. škof msgr. Santin... je spregovoril v lepi slovenščini takole...» Mi smo se prav zelo začudili, a najbrže se je še bolj začudilo onih par Bazovcev, ki so prisostvovali tej svečanosti. Naše ljudstvo je «ginjeno» nad tako «širokogrudnostjo» svojega škofa, prav posebno ker je vedno mislilo, da se msgr. Santin prerad ne peča s Slovenci in njihovimi teptanimi pravicami. No, sedaj moramo spremeniti svoje mnenje o škofu Santinu. Ne smemo več verjeti raznim italijanskim šovinističnim listom, ki zatrjujejo, da se škof Santin zelo zanima za nacionalistično histerijo nekaterih dobro znanih tržaških krogov. Ne, msgr. Santin se je kar čez noč spreobrnil in postal «ljubitelj» slovenske besede, slovenske kulture, slovenskih množic. «Tutto perdonato», škof Santin, «proprio tutto perdonato». Samo prosili bi vas, da ne bi toliko kričali v svojih pridigah in političnih govorih o «italianissimi zemlji», o «sacri doveri», itd., ker ste s svojimi besedami v Bazovici hote ali nehote — mnenja smo, da zelo, zelo in zelo hote — potrdili to, kar že leta in leta trdimo: namreč da v Trstu živijo tudi Slovenci, ne samo v Bazovici, marveč tudi v samem mestu, zelo blizu Sv. Justa. Ali ste to dejstvo poznali in ga prezirali, ali pa vas dolgoletno škofovanje v Trstu ni tega naučilo? Sedaj pa, ko smo zvedeli, da ste v Bazovici gogorili v «lepi slovenščini», smo uverjeni, da... zajec tiči v tem grmu, in da temu mora biti kak zelo tehten vzrok. Ali želite, da vam ga povemo na uho: Morda ste se le prestrašili volivnih izidov, uspehov protiatomskih podpisov in poraznih neuspehov «Katoliškega glasu» med Slovenci! Morda to drži, toda ste preveč inteligentni, da bi se tako vznemirjali, ali ne? Zato ker vemo, da ste «mož beseda» in ker sedaj «veste» da v Trstu živijo «tudi» Slovenci, pričakujemo, da ustrežete neki naši želji: ali ne bi pustili, da bi tudi pri Sv. Justu maševali v slovenščini? Dovolj bi enkrat na teden, pa bi bili Slovenci zadovoljni in bi verjeli, da niste govoril bazoviskim gostom iz kakih ne povsem cerkvenih razlogov.*

AMERIKANCI ŽRTVE KOMUNISTIČNEGA «TERORJA» — *«Primorski dnevnik» je že odnesel I. nagrado v «nepristranskem» poročanju iz Koreje. Vsi ostali italijanski šovinistični listi se morajo skriti pred njim. Titofašisti so za «nedovisnost malih narodov», a istočasno hvalevredno pišejo o «podvigih» ameriških zločincev v Koreji in se v sveti jezi hudujejo na «severne razbojnike», ki se tako «zločinsko vedejo» z ameriškimi ujetniki. «Primorski» je namreč objavil vest AFP, da so ljudski vojaki ubili nekaj ameriških ujetnikov, ki si jih izmišljajo v Tokiu, da bi prikrili resnico o zločinskih pokoljih Korejčanov v Seulu, Taejonu, Suwonu, Wonsanu, itd «Primorski» ni dvignil niti besedice proti tem zločinom, a je zelo rad in «nepristransko» objavil laž Mac Arthurja, da so bili ubiti ameriški ujetniki. Kako naj si razlagamo to dejstvo? Ali ste ali niste za «neodvisnost malih narodov? Zakaj pa tako radodarno razsipljete v svojih poročilih iz Koreje Macarthurjeva vojna poročila, ki so vse prej kot nepristranska? Ako bereš «Primorskega», bi rekel, da bereš «Giornale di Trieste» v slovenskem jeziku. Ni nobene razlike. Morda pa je le nekaj razlike: «Primorski» laže tudi v pogledu Koreje mnogo manj inteligentno od «Giornale».*

ERNEST DAVIES — *«Primorski» je objavil vest, da je namestnik britanskega zunanjega ministra Ernest Davies prispel iz Aten v Beograd. Davies — pravi «Primorski» — je prišel v Jugoslavijo na odmor. Čudna zadevica... Se nikoli nismo slišali, da bi šel kakršen koli Davies v Sovjetsko zvezo ali kako drugo deželo ljudske demokracije na... odmor. Res čudno. Jugoslavija pa je taka «socialistična» dežela, kamor prihajajo visoke kapitalistične osebnosti na... odmor, kakor da bi ne bilo Modre obale, Miamija, Italije in na tisoče drugih kapitalističnih okrevališč. Ne, Davies je zelo «pobuden» človek: na odmor je hotel prav v «socialistično in Titovo» Jugoslavijo. Hm, bi rekel neverni Tomaž, tu ni kaj v redu. Tudi mi pravimo... hm. Taki odmori so zelo sumljivi, prav posebno če razni Daviesi prihajajo iz Aten, če so v teku histerične priprave na novo vojno, če se Tito ne počuti preveč na varnem, če potrebuje nekaj pomoči za svoje obmejne provokacije in svoje priprave za «križarsko» vojno proti «barbarski» Albaniji in Bolgariji. In tako bo Davies počival v sladki družbi svojega jugoslovanskega gauleiterja, Tita. Razgovarjala se bosta o lepih obmejnih krajih, o lepotah solunskega pristanišča, o grški klasični umetnosti in o potrebi po vzpostavitvi tesnejših stikov med to in «novo» Kreževo umetnostjo, o udobnostih novih letališč in o turistih zapadnih dežel... In kljub temu «Primorski» pravi, da je Jugoslavija zelo mnogo... socialistična dežela, da je višek... socializma. Naj nam pove, zakaj je Davies prišel na počitek prav v Jugoslavijo.*

Izključena iz KP STO radi zvez s sovražnikom

KP STO sporoča, da je bila zaradi izdajstva izključena iz članstva Licia Chersovani. Posebna komisija, ki ji je bila poverjena preiskava v tej zadevi, je ugotovila da gre v njenem primeru za nepošten in neiskren odnos do Partije, za razbijaštvo, nedisciplinirnost in za stike s sovražnikom. Kontrolna komisija bo v posebni listini podrobno obvestila o zadevi vse članstvo Partije.

DELO V MESTU IN NA VASI

ŽE 25 LET JE ČLANSTVO ODRINJENO OD UPRAVE

Delavske zadruge naj ščitijo revne sloje pred izkoriščanjem

V četrtek poteče rok za podpis izjave o zvišanju deleža Da dobiš volivno pravico za bližnji občni zbor - POHITI!

Po petih letih so se tukajšnje oblasti končno le spomnile, da Delavske zadruge ne morejo biti še nadalje upravljane po komisarjih, kakor je bilo to pod fašizmom, temveč da je končno treba vprašati tudi prizadeto članstvo, da si samo izvoli svoje vodstvo. Izgleda, da bo občni zbor sklican v teku septembra meseca. Pred občnim zborom pa bodo krajevni zbori zadružnih članov, na katerih bodo izvoljeni delegati za občni zbor.

Vsi člani Delavskih zadrug so z velikim navdušenjem sprejeli to vest, ker je tako dana možnost, da bo demokratična uprava, ki jo bodo izvolili delegati članov, vrnila tej važni gospodarski ustanovi delovnih slojev njen prvobiten značaj in namen. Od ustanovitve pa do leta 1925, ko se jih je fašizem polastil, so Delavske zadruge krepko ščitile gospodarske interese svojih članov ne glede na njihovo politično pripadnost. Predvsem so preprečevale špekulacijo zasebnih velikih in malih trgovcev ter nudile blago po zmerni ceni. To je bil tudi vzrok, da so leta 1925 in nato 1945 dobile komisarje, katerim ni bila mar zaščita koristi njenih članov in drugih nepremožnih potrošnikov.

Tudi sedaj, ko se pripravlja občni zbor, skušajo demokristjani preprečiti njegov mirni potek in izvolitev demokratične uprave. Z vso silo se zaganjajo proti komunistom, češ da se skušajo zopet polastiti DZ. Ceprav so ravno komunisti in socialisti ustanovili v zaščito delavstva te svoje zadruge, nimajo prav nobenega namena odriniti od skupne uprave ostalih političnih skupin, katerim pripadajo zadružni člani. KP je celo stavila konkretne predloge o poštenem sodelovanju

Da si člani DZ ohranijo vse članske pravice, zlasti še pravico volitve delegatov za občni zbor, je potrebno da podpišejo izjavo, da se strinjajo z zvišanjem zadružnega deleža od 100 na 500 lir. Zadostuje, da gre vsak član, ki tega še ni napravil, s člansko knjižico DZ in osebno izkaznico v najbližjo prodajalno Delavskih zadrug ter tam podpiše obrazec glede zvišanja deleža. Razliko 400 lir bo vsakdo mogel plačati kasneje, bodisi v obrokih, kakor tudi z nakupnimi odrezki (kuponi).. Zato naj nihče ne odlaša, ker je rok nepreklicno določen do četrtka 31. avgusta 1950.

Zveza komunistične mladine okraja Nabrežina, vabi mladino jutri 27. t. m. na Mladinski praznik miru, ki se bo vršil v Prečniku na prostem s pričetkom ob 15. uri.

Na prireditvi bosta govorila tov. **Bogatec Zarko** v slovenščini in **Pescatori Davide** v italijanščini. Pevski zbor iz Zgonika bo zapel nekaj pesmi, nato bo sledila prosta zabava s plesom.

Deluje bar. **Avtobus do Prečnika ob 15. uri iz glavne avtobusne postaje.**

* * *

PD «M. Kraljič» organizira za nedeljo 3. septembra izlet z avtobusom v BENETKE.

Vpisovanje se vrši pri tajništvu društva do srede 30. t. m. Cena vožnji tja in nazaj lir 1.000 za osebo.

V Podlonjerju

VESELICA

demokratičnega tiska

Jutri, v nedeljo 27. t. m. ob 15. uri bo na dvorišču P. D. «Zvezda» ljudska veselica za «Mesec demokratičnega tiska» s pestrim kulturnim sporedom.

Govorila bosta tovariša

Bassi dr. Amleto

in

Šiškovič Karel (Mitko)

Od 20 do 24. ure bosta sledila prosta zabava in ples.

Za preko 3 milijarde lir so titovci pretihotapili v Italijo

VUJA je izdajala zločinski tolpi dovoljenja za tihotapstvo cigaret in mamil - Glavni krivci so pobegnili v Jugoslavijo

Preiskava o veliki tobačni aferi, o kateri smo pisali že pred časom, se je pod vodstvom državnega tožilca dr. Grubissija zaključila ter je v kratkem pričakovati, da bo razpisana kazenska razprava. Kot je znano, so v zaporu trije civilni policisti, en finančni stražnik in več civilistov.

Obtožbe proti aretiranim osebam zo zelo težke. Predvsem so obtoženi, da so bili člani zločinske tolpe, ki je tihotapila cigarete, valuto ter razna mamila kot opij, kokain in druga. Poleg tega so obtoženi, ker so podkupovali odnosno se dali podkupiti kot državni funkcionarji.

Po dosedanjih neuradnih cenitvah je ta tolpa pretihotapila iz Jugoslavije preko Trsta v Italijo za preko tri milijarde blaga. Naravno je, da se za to zadevo zanimajo tudi italijanske oblasti, ker je bila Italija najbolj prizadeta. Notranje ministrstvo v Rimu je zato poslalo v Trst nekega generalnega inšpektorja javne varnosti, ki v imenu italijanskih oblasti sodeluje pri tej preiskavi.

Spočetka je ta tolpa pod vodstvom nekega Tržačana iz ul. Imbriani skušala pretihotapiti v dogovoru z jugoslovanskimi oblastmi z Reke za 28 milijonov lir cigaret, ki so bile z barko namenjene v Chioggio. V bližini Pulja pa jih je zaščita ustavila ter jim zaplenila barko in blago, ne vedoč o dogovoru med tihotapci in oblastmi. Na isti način je bila zaplenjena tudi druga barka s cigaretami za 78 milijonov lir, za kar je ta tolpa tudi imela vsa potrebna pismena dovoljenja VUJA iz Kopra. Zaradi protestov prizadetih je nato VUJA omogočila tihotapljenje preko bloka v Kolombanu, ki se je nemoteno vršilo od novembra pa do dne, ko so prijeli prve tihotapce in njihove pomočnike. Ta teden so v bližini Sempolaja zopet našli 5000 paketov amerikanskih cigaret, skritih v nekem gozdu sto metrov od jugoslovanske meje.

V zvezi s preiskavo je bilo v zadnjih dneh izdano zaporno povelje tudi proti glavnemu inšpektorju finančne straže Josipu Barbaro, ki pa se je z begom odtegnil aretaciji. Prav tako je zelo značilno, da je prav v času preiskave izginil iz Trsta bivši Babičev «finančni minister» ter nekateri drugi titofašistični «gospodarstveniki», ki so se zatekli v Jugoslavijo ali v cono B. Izgleda, da so jim zaradi te tihotapske afere, iz katere so dobivali potrebna sredstva za vso titovsko propagando, postala tržaška tla prevroča.

Združenje bivših političnih preganjancev organizira jutri 27. t. m. od 15. ure dalje v Ljudskem domu v Miljah veliko prireditev. Med ostalim programom bo godbeni koncert, govori, nato prosta zabava. Sviral bo znani orkester «Frausin». Deloval bo bar.

Ob tej priliki bo tudi izlet s parnikom.

TEDENSKI SINDIKALNI PREGLED

Ne obljube, temveč dejstva bodo izboljšala položaj delavcev

Stanje v miljskih ladjedelnicah je vedno bolj kritično - Kdaj bodo izplačani 10% poviški nameščencem krajevnih ustanov? - **VU naj vpraša luške delavce, predno izda nov luški pravilnik**

V ponedeljek so se delavci ladjedelnice Sv. Roka vrnili na delo. Imeli so namreč osemdnevni dopust. Vrnili so se nekam zaskrbljeni zaradi velike krize, ki jo zlasti zadnje čase preživlja vsa tržaška ladjedelniška industrija. Toda vedno so upali na morebitno, vsaj za silo ugodno rešitev, do katere naj bi prišlo po sestanku posebnega odbora za obrambo ladjedelnic s polk. Fodenom. A ugodne rešitve ni, in niti ne kaže, da bi do nje prišlo. 250 delavcev dela z zmanjšanim urnikom v dveh izmenah, medtem, ko kriza še nadalje traja.

Medtem je prišlo do še večje poostritve položaja v ladjedelnici Felszegy. Prišlo je celo do začasnega odpusta z dela 30 delavcev, medtem, ko bodo ostali delali v izmenah le po 24 ur na teden. Jasno je, da je ta sklep resno pretresel vse delavstvo. Sindikalne organizacije pa so zahtevale posredovanje urada za delo. Tako je ponovno potrjena trditev, da kriza malih ladjedelnic še ni prešla.

Tudi občinski nameščenci in nameščenci javnih ustanov so ta teden zelo razgibani. Naveličali so se namreč živeti le od obljub. Nedvomno je vsem znano, da jim je bilo že pred več meseci priznano 10 odstotno povišanje plač. Po tozadevnem zakonu bi morali prejeti omenjeni povišek za dobo od 1. julija 1949 dalje. Toda do tega do danes še ni prišlo. Svojčas se je o tem soglasno naklonjeno izrekel celo tržaški občinski svet. Predsednik cone dr. Palutan pa je dal tudi v tem oziru že večkrat povoljnih zagotovil. Zveza ES je ves ta čas vodila odločno borbo za to, da bi omenjeni nameščenci prejeli povišek. Ker pa do tega do danes še ni prišlo, je podvzela ponovne akcije, nameščenci sami pa so stopili v stavkovno gibanje.

Tudi pristaniščniki so napovedali borbo, ker še ni prišlo do povišanja mezd, na kar čakajo že nad 18 mesecev. Dasiravno so sindikalne organizacije že neštetokrat opozorile oblasti na pereče vprašanje, ni do danes prišlo do konkretne in ugodne rešitve. Toda vse kaže, da VU ni do tega. Nasprotno, prav te dni — vsaj tako je sklepati — namerava VU vsiliti nov pravilnik v pristanišču. Nedvomno bo ta pravilnik ponovna kršitev delavskih in sindikalnih pravic. To lahko sklepamo tem lažje, ker ga pripravljajo brez sodelovanja pristaniščnikov in brez sindikalnih voditeljev Toda VU bi se morala zavedati dejstva, da je za sestavo novega pravilnika nujno potrebno predhodno posvetovanje z zainteresiranimi delavci.

Tudi lastniki pekarn se že delj časa upirajo zahtevi delavcev, po kateri bi moralo čimprej priti do povišanja mezd. Se več, nočejo se udeležiti niti sestanka s sindikalnimi predstavniki. Strokovni sindikalni odbor je sklenil, da skliče dne 29. t. m. sestanek vseh pekovskih delavcev; istočasno pa je napovedal za isti dan 24urno protestno stavko, če bi delodajalci do takrat ne prišli na sestanek na urad za delo.

Spor zaradi zvišanja plač delavcem montažnega oddelka še ni poporavnan. Ker vodstvo noče sprejeti zahtev delavcev, je prišlo do dveurne dnevne stavke, ki se od pretekle sobote dalje vedno bolj zaostruje. Delavci so odločni v svoji zahtevi in ne bodo klonili, dokler jim vodstvo ne bo ugodilo.

PO PRIZADEVANJU ENOTNIH SINDIKATOV

Razlaščeni posestniki bodo dobili višjo odškodnino

Zastopnik Kmetijske strokovne zveze Enotnih Sindikatov tov. Marij Grbec se je v zadevi 15 razlaščenih posestnikov ponovno obrnil na Ustanovo za industrijsko luko v Zavljah, da bi dosegel zvišanje odškodnine in upoštevanje drugih upravičenih zahtev prizadetih.

Ravnatelj imenovane ustanove mu je povedal, da si je ravnateljstvo ogledalo prizadeta zemljišča ter sporočilo Izvršilnemu odboru Ustanove zahteve prizadetih poljedelcev. Na podlagi predlogov ES se je Izvršilni odbor odločil, da poviša odškodnino za obdelano zemljo za poleg že določenih 40 lir za kv.m še za nadaljnjih 20-25 lir. Obdelovalcem bo dalje dana možnost, da popravijo pridelke.

Ravnateljstvo je nadalje obljubilo, da bo zaposlilo kot delavce ali čuvaje pri bodoči cementarni one obdelovalce, ki bi zaradi razlastitve obdržali premalo zemlje za preživljanje svoje družine. Prav tako bo gledalo, da ne bo podrlo onih treh kmečkih hišic, ki so bile po prvotnem načrtu namenjene porušenju. Prav tako bo gledalo, da se bodo dela na prizadetih zemljiščih izvajala tako, da ne bodo povzročila nadaljnje škode prizadetim.

Tov. Grbec se je obrnil tudi na Oddelek za poljedeljstvo ZVU, kjer mu je odgovorni funkcionar zagotovil, da bodo razlaščeni posestniki po možnosti dobili drugo zemljišča, ki so last občine ali države, da bodo tako nadoknadili odvzeta jim polja. Kmetijska strokovna zveza ES bo v ta namen predložila ZVU poseben tozadeven načrt, ki ga bo sestavila skupno z razlaščenimi kmeti.

Prizadeti poljedelci so z veseljem pozdravili to akcijo Enotnih sindikatov, ki je dosegla lep uspeh in razumevanje pri merodajnih oblasteh.

Prosvetno društvo **«Pisoni»** priredi danes zvečer od 19. ure dalje na prostem prosto zabavo s plesom. Ravno tako jutri, v nedeljo od 20. do 24. ure.

LJUDSKI ODER - TRST

Jutri, 27. avgusta 1950 ob 20. uri bo na **KONTOVELU** na prostem

Cvrček ob ognjišču

Zabavna komorna komedija Charlesa Dickensa

Režiser JUSTO KOŠUTA

Godi se blizu Londona leta 1800 pod vlado Jurija III.

CENE VSTOPNICAM:

Odrasli . . . . . lir 100

Otroci . . . . . lir 50

Tito gre le enkrat na led

Titovce je izmodrila izkušnja iz Gorice, ko «je ljudstvo podrlo krivično mejo» in jih je mnogo — verjetno iz protesta proti krivični meji — rajši ostalo v Italiji v pričakovanju pravičnejše meje, ki jo bo Tito ob sklepanju sredozemskega vojnega pakta prav gotovo dosegel od svojega «partizanskega druga» De Gasperija.

To nedeljo pa se je pri Farnetičih zbralo na obeh straneh meje mnogo ljudi, ker je bilo javljeno, da bodo zopet odprli blok. Toda bridko je bila razočarana ogromna večina na tržaški in vsi na jugoslovanski strani. Kajti bloka sploh niso odprli; le 95 oseb iz Trsta, ki so pri titovcih dobro zapisane, je smelo na jugoslovansko stran, kjer so jih pričakovali svojci. Jugoslovanom pa je ojačena in z mitrami oborožena milicija onemogočila, da bi zopet «podrli krivično mejo».

Od tankov uničene ceste naj popravi VU

Zgoniški občani so zelo ogorčeni nad brezobzirnostjo anglo-ameriških vojakov, ki prihajajo vsak teden s svojimi tanki ter uničujejo naše ceste. Sedaj zgledajo te ceste kot prave drče in je vožnja po njih postala prava muka ter nevarna za ljudi in živino.

Župan tov. Pirc je zato interveniral pri Uradu za javna dela, kjer so mu obljubili, da bodo ceste popravljene; vendar je ostalo doslej le pri obljubi.

Isto se dogaja tudi v nabrežinski občini, kjer je zlasti cesta iz Prečnika v Mavhinje v popolnoma nerabnem stanju.

Vsi ljudje se ogorčeni sprašujejo, kdaj bo konec tega uničevanja cest. Najmanj kar bi bila dolžnost vojaške komande, da bi popravila odnosno plačala primerno odškodnino.

Roditeljski sveti niso po godu titofašistom

V zadnjem času je bilo v raznih krajih naše cone mnogo roditeljskih sestankov, na katerih so starši učencev in dijakov razpravljali o perečih vprašanjih slovenske šole, sklepali o potrebnih akcijah za njeno izboljšanje odnosno za otvoritev, kjer je še ni, ter volili roditeljske svete.

Ta akcija slovenskih staršev pa očividno ni po godu titofašistom, ki bi hoteli dobiti monopol nad slovensko šolo. Saj jim je prav šola najbolj priljubljeno sredstvo za izvajanje fašistične demagogije in šovinistične propagande. Šola je poslednja možnost, da se sploh še morejo približati našim ljudem razni četniki in druga fašistična svojat ki bi sicer izgubila mastno službo ter morala slediti raznim Perkom, Pretnarjem in drugim v Ljubljano na «dieto».

Zato se je nedeljski titofašistični dnevnik z vsem besom zaletel v enega izmed neštetih roditeljskih sestankov ki je bil v Skednju. Ubogi urednik, ki si seveda že davno ne upa več med ljudi se je moral zadovoljiti z nekoliko čenčami, ki jih je prejel že iz četrte ali pete roke.

Med drugim je senzacij željni urednik na tuja ušesa slišal «laži in klevete proti tistemu ljudstvu in njegovim «voditeljem», ki so v NOB toliko žrtvovali». Ti njihovi «voditelji» so v NOB žrtvovali res mnogo: na tisoče najboljših borcev, ki so jih pobili s pomočjo Gestapa in tujih špijonov, katerim so za denar prodali tudi svojo čast, če so jo sploh kdaj imeli. Prav tisto ljudstvo in njegovi iskreni voditelji, ki so resnično mnogo žrtvovali za časa NOB, pa so danes preganjani in ubijani od izdajalskih «voditeljev» in njihovih pomagačev — četnikov, gestapovcev in ustašev.

O vsem tem pa se mi lahko dodobra razgovorimo na naših političnih sestankih, kamor pridejo vsi ljudje in ne samo starši. Preveč je prozorna ta vaša nova laž, s katero skušate odtegniti starše šolskih otrok od roditeljskih sestankov. Strah vas je, kajne, ker vas zapuščajo še poslednji, na katere ste še računali? To je pač usoda izdajalcev.

Sekcija Komunistične mladine iz Rocola organizira za jutri 27. t. m. ob 17. uri v gostilni «Zajec» Praznik miru.

Udeležencem priporočamo tramvaj št. 11 ali pa filobus «C».

Oblasti naj preprečijo dviganje cen življenskim potrebščinam

Veliki trgovci špekulirajo z vojnim vzdušjem in dvigajo cene - Kako naj brezdomci pridejo do stanovanja po ukinitvi stanovanjskega urada?

Cene življenjskim potrebščinam vedno bolj naraščajo. Marsikateri predmet je v teku zadnjega tedna večkrat spremenil ceno. Povsem razumljivo je, da tako neprestano višanje cen postavlja zlasti delavski razred — in predvsem pa množice brezposelnih — pred vedno težje vprašanje preskrbe. Cestokrat se dogodi, da se naše gospodinje jezijo na trgovce, pri katerih kupujejo vsakdanje potrebščine. Toda tega porasta cen so krivi predvsem veliki trgovci, ki so izkoristili sedanjo vojno psihozo za svoje podle dobičkanosne špekulacije.

V tem trenutku bi morala vlada poseči vmes in preprečiti naraščajočo draginjo, do česar pa žal še ni prišlo. Kot kaže pa ne kontrolirajo vladne oblasti niti izvoza najrazličnejšega blaga, ki ga veliki trgovci preko Trsta izvažajo v razne zapadnoevropske države ter si s tem kopičijo velikanske dobičke.

Povsem razumljivo je, da se zlasti v zadnjih dneh delavci raznih strok borijo za zboljšanje svojih plač. Z današnjimi se pač ni mogoče oskrbovati. Toda za delavstvo pa se oblastva niti ne zmenijo. Kam neki bo tako stanje dovedlo?

* * *

TRST, 25 — Nocoj je bilo v dvorani DSZ v ulici Conti zborovanje mladih zakoncev brez stanovanja. Udeležilo se ga je precejšnje število, ne le mladih zakoncev, temveč tudi družinskih očetov in mater, ki že toliko let čakajo, četudi na skromno stanovanje.

Kot je razvidno iz raznih podatkov živi trenutno v Trstu nad 600 mladih zakoncev brez stanovanja. Seveda tu niso vštete številne družine, ki se tako rekoč potiskajo po raznih brlogih in v preobljudenih malih stanovanjih. Kdaj bo odpravljena ta velika socialna rana? Oblasti, ki so ukinile stanovanjski urad, bi morale tudi na to malo resneje pomisliti.

Pošta in ambulanta naj dobita prostor v šoli

«Demokracija» od prejšnjega tedna se z besom zaganja v zgoniškega župana tov. Pirca, češ da ga namerava v šolsko poslopje, iz katerega se je izselila Civilna policija, namestiti vse mgoče ustanove. Pri tem piše, kot da bi bila njena ali njenih zasluga, da se je CP končno le umaknila iz šole. Popolnoma prezre, da gre zasluga za izpraznitev šole predvsem le tov. Pircu, prav tako pa tudi, da je policija prišla v šolsko zgradbo le po zaslugi bivšega župana, njenega zvestega pristaša.

Pritožuje se ta dolarski listič, češ da učitelj ne bo dobil v poslopju primernega stanovanja. V pomirjenje vse dolarske gospode naj povemo, da bodo v šoli predvsem nameščene vse potrebne učilnice in šolska delavnica. Poleg tega bo imel tudi gospod učitelj svoje stanovanje, ki pa seveda ne bo imelo 5 sob, kot je zahteval. Kajti v isti hiši je treba v korist občanov namestiti tudi poštni urad in ambulanto. S tako razporeditvijo prostorov, ki je edino pravična, se strinjajo vsi občani razen prizadetega učitelja ter starega «zajca z bobnom», ki je do lani tako skrbno gospodaril v občini.

Šport

BALINCANJE

SKUPINA A:

Mezgec B - Acegat A, na igrišču Mezgec; Giardinetto B - Dugolin B, na igrišču Giardinetto; Americana B - Arzenal B, na igrišču Americana ob 16. uri; Barkovlje - Bellavista A, na igrišču v Barkovljah ob 16; Nardin - Baldi A, na igrišču ex Paradiso od 14.30 uri, Počiva Corsi B.

SKUPINA B:

Pečar A - Americana A, na igrišču M.te Fiascone ob 16. uri; Bellavista B - Col-Ronketo, na igrišču Bellavista ob 16; Vespucci A - Nabrežina, na igrišču Vespucci ob 15; Baldi B - Mezgec A, na igrišču Baldi ob 16; Dugolin A - MM. GG., na igrišču ex Paradiso ob 14.30. Počiva Corsi B.

SKUPINA C:

Magdalena - Esso-Club, na igrišču Pin ob 16. uri; Prosek - Potok, na igrišču na Proseku ob 15; Sv. Mark B - Vespucci B, na igrišču ex Paradiso ob 16.30; Ponz. Liberi - Tirolese, na igrišču ex Celeste ob 16; Postelegraf. - Fioricoltore, na igrišču Ronketo ob 16. Počiva Sv. Alojz A.

SKUPINA D:

Bazovica - Corsi A, na igrišču v Bazovici ob 15. uri; Sv. Ivan - Ravasini-Sv. Ana, na igrišču ex Soci ob 16; Acegat B - Giardinetto A, na igrišču Mario; Sv. Alojz B - Pečar B, na igrišču Tonda ob 16; Tirolese A - Sv. Mark A, na igrišču Tirolese ob 16. uri. Počiva Arzenal A.

Ljudska prosveta

Slovensko hrvatska prosvetna zveza vabi vsa včlanjena prosvetna društva, da poskrbijo za čim večjo udeležbo na proslavi 20 obletnice mučeniške smrti borcev za boljšo bodočnost slovenskega ljudstva Bidovca, Marušiča, Valenčiča in Miloša, ki bo v Bazovici, v nedeljo 3. septembra. Vsem onim, ki imajo narodne noše priporočamo, da se v njih udeleže dopoldanske povorke iz vasi na kraj ustrelitve, kjer bo polaganje vencev in prvi del proslave.

Dramska skupina PD «Opčine» bo v nedeljo, 27. t. m. b 17. uri v Prosvetnem domu na Opčinah ponovila Gogoljevo komedijo «Revizor».

PD «Franjo Marušič» iz Rocola bo imelo v soboto, 2. septembra ob 20. uri svoj redni občni zbor. Podano bo tajniško in blagajniško poročilo, odobritev pravilnika, volitve novega odbora in slučajnosti. Vabljeni so vsi člani!

* * *

Dramska skupina **PD «Opčine»** bo vprizorila v soboto, 26. t. m. ob 20. uri **v Skednju** na prostem Finžgarjevo igro «Naša kri».

P. D. «Marij Matjašič» bo priredilo ob priliki vaškega praznika sv. Jerneja, jutri popoldne na društenem vrtu tradicionalno prireditev s pestrim sporedom in plesom. Vabljeni so vsi ljubitelji kulturnih prireditev. Za postrežbo je dobro preskrbljeno.

* * *

Dne, 10, t. m. je bila v prosvetnem društvu **«Vojka Smuc»** kulturna prireditev, katere se je udeležilo precejšnje število občinstva. Dramski odsek **PD «Skamperle»** je podal igro s petjem «Venček narodnih pesmi». Prireditev je poživel harmonikaški trio, ki je v presledkih igral razne skladbe. Mešani pevski zbor **«Skamperle» — «Zvezda»** pa je nastopil z nekaj pesmi in je prireditev zaključil z znano pesmijo o miru.

TEDENSKI KOLEDARČEK

Sobota 26. Ceferin
Nedelja 27. Jožef Kal. (Sčip ob uri 15.51)
Ponedeljek 28. Avguštin
Torek 29. Obglav. Jan.
Sreda 30. Roza
Četrtek 31. Rajko
Petek 1. september Egidij
(Povprečna dolžina dneva 13 ur 20 min.)

ZGODOVINSKI DNEVI

28. 1749. se je rodil pesnik in dramatik Wolfang J. Goethe.
28. 1851. se je rodil pisatelj dr. Ivan Tavčar.
31. 1948. je umrl sekretar Vsezvezne komunistične partije boljševikov, A. Ždanov.
1. 1939. je Hitlerjeva Nemčija zahrbtno napadla Poljsko.

RADIO

TRST II.
Val. dol. 343,9

SOBOTA: 13. Koncert pestre glasbe; 18.30 Oddaja za najmlajše; 20.30 Programski periskop; 21. Sobotni večer; 22. Večerni koncert.

NEDELJA: 9. Kmetijska oddaja; 11.30 Aktualnosti; 12. Od melodije do melodije; 13. Glasba po željah; 17. Top, kar vsakdo rad posluša; 18. Filmski trak; 18.15 Trio Russo; 19. Pogovor z ženo; 21. Z domače knjižne police.

PONEDELJEK: 13. Slovenske melodije; 20.10 Operne uverture; 21. Vokalni koncert Renata Kodermaca; 21.30 Brahms: Simfonija št. 2. v D Duru; 22.45 Melodije iz južne Amerike.

TOREK: 13. Glasba po željah; 18.15 Schuman: Trio v D Molu; 19. Mamica pripoveduje; 20. Evropski variete; 21. Vzori mladini; 21.30 Mozart: koncert za klavir v D Molu; 22.45 Večerne melodije.

SREDA: 13.40 Glasba raznih narodov; 19. Zdravniški vedež; 20. Pucciniieve skladbe; 21. Vokalni kvartet Veseli bratci; 21.20 Čajkovski: Simfonija št. 5.; 23. Serenade in romance.

CETRTEK: 13.10 Slovenske narodne motive izvaja pevski duet, spremlja Sramel; 18.15 Glasbeno predavanje; 19. 19. Slovenščina za Slovence; 20. Lepi glasovi — lepe melodije; 21. Radijski oder, nato Pestra glasba.

PETEK: 13. Glasba po željah; 18.45 Vaški motivi; 19. Slovanski samospevi; 20.10 Klavirski koncert prof. Mirce Sancinove; 20.30 Tržaški kulturni razgledi; 21. Mojstri besede; 22. Dvorak: Simfonija št. 5.; 23. Uspavanke.

Plemensko govedo za tržaške živinorejce

Področno kmetijsko nadzorništvo bo z vsoto, ki jo je dala na razpolago Zavezniška Vojaška Uprava, tudi to jesen nudilo denarno pomoč za nakup plemenske goveje živine sivo-rjave vrste. Višino prispevka, ki bo znašal največ 40 odst., bo določila nakupovalna komisija, ki bo pri določevanju odstotka prispevka upoštevala živinorejsko vrednost živali.

Govedo bodo dobili samo tisti živinorejci, ki se bodo obvezali, da bodo redili kupljeno plemensko živino čim daljšo dobo ter gojili vsa teleta (samice), ki se bodo rodila in morebiti tudi bikca, ki ga bo spoznalo Kmetijsko nadzorništvo sposobnega za pleme.

Povprečna srednja cena franco Trst (ne vštevši podpore ZVU) bo približno srednja cena na našem trgu. Na ta način bodo prišli reji do prvovrstne plemenske živine, ki jih bo stala toliko kot stane pri nas srednje govedo.

Tisti, ki si želijo nabaviti eno izmed omenjenih glav goveje živine, se morajo najkasneje do 10. septembra t. l. prijaviti pri Tehničnem oddelku Področnega kmetijskega nadzorništva, ulica Ghega št. 6, I, tel 86-73 ter položiti 150.000 lir. Morebitna razlika (več ali manj) za kupljeno govedo bo poračunana takoj, čim bo dobilo nadzorništvo dokončni obračun.

Ker pa je vsota, ki jo je stavila na razpolago ZVU, omejena, bodo prijave upoštevane po vrstnem redu, dokler ne bo nakazana vsota izčrpana. Prednost bodo imeli tisti rejci, ki do zdaj še niso kupili uvožene živine in ki bivajo v tistih krajih področja, kjer se posveča živinoreji posebna pozornost.

Živinorejci se bodo lahko udeležili nakupa skupaj z nakupovalno komisijo. V ta namen morajo položiti ob prijavi 3000 lir za potne stroške.

Nagradno tekmovanje PD «Sl. Škamperle»

P. D. «Slavko Skamperle» razpisuje ob priliki «TEDNA KULTURE IN MIRU», ki bo od 1. do 8. oktobra, štiri tekmovanja s sledečimi nagradami: a) Pesem — prva nagrada 3.000 lir, drugi dve nagradi vsaka po 500 lir; b) Gledališki prizor; c) Slika; d) Risba. Za vsako izmed zadnjih treh skupin so razpisane po tri nagrade in sicer: prva po 5.000 lir, ostali dve po 1.000 lir.

Vsa dela morajo vsebovati glavno misel: Mir — najvišja dobrina človeštva. Udeleženci tekmovanja naj predlože svoja dela do 30. septembra tajništvu P. D. «Slavko Skamperle», Vrdeljska cesta 25, Sv. Ivan.

Odgov. urednik DUSAN KODRIC
Založništvo «DELA»
Tiska Tip. Adriatica - Rismondo 14.
Dovoljenje A. I. S.

NECCHI novi model BU za vezenje, krpanje, obšivanje lukenj, pritjte gumbov, čipke, cikcakaste šive. Vsa dela se izvršujejo brez okvirja. Pouki za vezenje brezplačno.

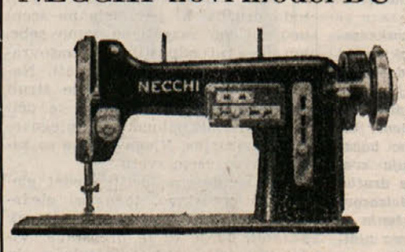

ŠIVALNI STROJI na industrijski tok za čevljarje in krojače.
PRODAJA NADOMESTNIH DELOV. RADIO